

„Talán azt kívánja érzékeltetni a rendező, hogy a kereszténység tértől való súlyos áldozatokkal járt? Netalántán épp a tisztáknak kellett veszniük a nagy »civilizálódás« miatt? Maradt volna István inkább Vajk?»
Az első keresztény színházi fesztivál nyitódarabjáról
▶ 8. oldal

„Elképzeltél egy olyan jövőt, amelyben ha minden vasárnap eljárunk lakóhelyünk evangélikus templomába, a nyaralásunk alkalmával egyszer csak üzenetet kapunk az istentisztelet kezdete előtt, hogy az ottani protestáns templom merre található?”
Ádám, hol voltál? ▶ 15. oldal

„Ezért mennybemenetel ünnepe is a mélység Krisztusát kell keresnünk, ha látni akarjuk ebben a világban az Istent, és látni akarjuk az Atya irántunk való szeretetének mérhetetlen nagyságát.”
Az ünnep igéje ▶ 15. oldal

Mindennapi imádságaink ▶ 2. oldal
Határátlépések ▶ 3. oldal
13. evangélikus báb-fesztivál ▶ 4. oldal
Győri János emlékezete ▶ 5. oldal
Van-e jó házasság? ▶ 6. oldal
Ballagó idő ▶ 10. oldal

A kissé mostoha időjárás ellenére idén is sokakat vonzott május 12–17. között az egyházi (és egyházakhoz közel álló) kiadók fővárosi könyves seregszemléje. A Ferenciek terén tartott 22. Szent István könyvhéten a Luther Kiadó is bemutatta kínálatát, a Kairosz Kiadó pavilonjánál pedig – szombaton – id. Hafenschér Károly nyugalmazott evangélikus lelkész dedikálta a vele készült interjú tartalmú kötetet.

▶ A Perbeszéd helyett párbeszéd című könyv Deák téri bemutatójáról írásunk a 7. oldalon.

Hogy ne a kövek kiáltsanak

Megszépült a százéves nógrádi evangélikus templom

▶ A Nógrádon élő evangélikusok 1774-ben szerveztek leányegyházközséggé. Ekkor – és egészen 1958-ig – a bányai egyházközséghez tartoztak, saját templomukat azonban már 1913-ban felépítették. Hogy a centenáriumot méltóképp ünnepeljék, a hajlék teljes belső felújítására szánták el magukat. A padok, a szószék, a lépcső, az oltártér, a padlózat és a falak is megszépültek, elkészült az emléktábla

la a kezdetektől 2012-ig Nógrádon szolgáló lelkészek neveivel, és – egy korábbi presbiteri döntésnek megfelelően – felkerült a falra három kis zászló is: egy magyar, egy Luther-rózsás és egy a gyülekezet pecsétjének képével. A hálaadó ünnepi szentelési istentiszteletre május 18-án, Cantate vasárnapján, a százegyedik évforduló derekán került sor.

▶ Folytatás a 3. oldalon

Egyesülhet az 1953-ban szétszakított szarvasi evangélikusság

Hatvanegy évi kettészakítottságnak és az ebből fakadó feszültségeknek vethet véget a Szarvasi Ótemplomi és az Újtemplomi Evangélikus Egyházközségek presbiteriumának közös gyűlésén, május 18-án délután öt órakor egyhangúlag hozott szándéknyilatkozatával meginduló újraegyesülési folyamat.

A múlt vasárnapi közös „történelmi” presbiteri ülésen részt vett a Déli Evangélikus Egyházkerület felügyelője, Radosné Lengyel Anna, dr. Szabóné Mátrai Marianna püspök-helyettes és Gáncs Péter püspök is (képünkön).

Közös presbiteri nyilatkozat

„Énekeljétek az Úrnak új éneket, mert csodákat tett.” (Zsolt 98,1)

„Ó mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvéreket egyetértésben élnek.” (Zsolt 133,1)

A Szarvasi Ótemplomi és Újtemplomi Evangélikus Egyházközségek presbiteriumai 2014. május 17-én és 18-án megtartott üléseiken döntöttek arról, hogy a hatvanegy évvel ezelőtt külső politikai érdekből kettéválasztott szarvasi evangélikusság ismét eggyé akar válni. Ezt a május 18-án megtartott együttes presbiteri ülésen megerősítették, és közösen kinyilvánították örömeiket, hogy a két gyülekezet újraegyesül. Ennek támogatását kéri a 2014. június 1-jére meghirdetett közgyűlésektől. „Vezess, Jézusunk, / S véled indulunk!”
Szarvas, 2014. május 18.

Választgatások

■ FÜLLER TÍMEA

Az iskolákban május 20-án volt a hit- és erkölcsstan közötti választás határ-ideje. (Az, hogy a tankönyvrendelést már régen le kellett adni, senkit ne zavarjon, sok mást is ésszerűtlen sorrendben kell megtenni egy iskolában. A választás maga idáig elhúzódott, elhúzódhatott.)

Mostanra úgy sejtem, több helyen is módosult egypárszor a szülők „választása”. Már csak így, idézőjelbe téve tudom emlegetni, hiszen igazán választani csak akkor lehetne, ha az ember valóban ismerné a lehetőségeket.

Így csak válogat, mint a nagy bevásárlóközpontokban. Van egy sorban húszféle tejföl, na, gyorsan egyet. Esetleg az árat megnézzük, vagy, mondjuk, hogy magyar legyen; ha nagyon tudatosak vagyunk, akkor az összetevőket egyenként. Sose látam még senkit, aki tényleg végignézné az összes lehetőséget alaposan, és megfontoltan hozna döntést egy tejföl megvásárlása előtt. Mondjuk, egy tejföl nem a világ. Csak hát mégis... Válogatunk. Kicsit így választgat sok szülő az erkölcs- és a hittan között is.

Szép szó ez az erkölcs, biztató. Egyetlen baj van vele: keresztény emberként nem tudok hinni benne. Tanulmányaim során jártam esztétikára és etikára, és nem lettem se esztétikusabb, se etikusabb tőlük. Sajnos, úgy sejtem, ezt a sort bátran kiegészíthetem az erkölcsstannal is.

Nem hiszek a pusztá, eredendő emberi jóságban. A jóra törekvést tisztelem és fontosnak tartom, de így negyven felé már megismertem annyira a világot, hogy szembenézek a ténnyel: az ember bűnre hajlik. Én magam is. Nem büszkén, hanem lehajtott fejjel vallom be, hogy találtam már magam szegénytelen, nagyon erkölcsstelen helyzetekben. Nem is értem, hogyan tudtam lefagyni és nem megvédeni valakit, nem segíteni (egy konkrét esetben konkrét valakin), nem közbelépni, amikor fontos és sürgős lett volna. Tudtam volna a fejemmel, hogy mi a helyes

magatartás, ha csak képen látom, de ott és akkor a tagjaim nem mozdultak. Valahogy erősebb volt bennem önmagam és kényelemem féltése, mint a kötelességtudat, az erkölcsösség.

Máskor részről azt veszem észre, hogy ha az embert támadják, szörnyülködve nézi a másik „fegyvereit” – aztán előfordul, hogy a következő percekben, órákban döbbenet fedezi fel a saját eszköztárában ugyanazokat. Ez az igazság, sajnos.

Magam részéről hitoktatóként sem tudok felelősséget vállalni a tanítványaimért. Csak abban bízom, hogy együtt mind odabukdácsolunk Jézushoz, aki megtarthat bennünket. Azt hiszem, egyedül ő lehet a garancia.

Rengeteg jó tanultam már nem keresztény emberektől. Sok bölcseséget olvastam – és szeretnék még megérteni – nem hívó emberek tolalából is. Példát vehetek templomot sose látottak egy-egy nagyszerű tetéről is. De csak Jézust tudom biztos pontnak mondani az életemben.

Jézust, aki nem hangoztatja, hogy ő az integrálás híve, hanem maga mellé gyűjti és felemeli a nehéz helyzetben lévőket. Aki nem beszél arról, hogy ne legyünk fajgyűlölők, de leül beszélgetni a samáriai asszonnal, meggyógyítja a kapernaumi százados szolgáját, a gadarai megszállottat, és elmondja az irgalmas samaritánus történetét. Aki nem mondott nagyszabású beszédeket az erőszakmentességről, hanem elfogatásakor kivette a katonákra karddal rohanó Péter kezéből a fegyvert, és meggyógyította Málkus levágott fülét.

Példája olyan világosság nekünk, amely mellett könnyebben megtalálhatjuk a jó utat. Mi több, nem is egyedül kell ezen járnunk, hanem vele együtt. Na, ezt nem tudja szegény erkölcsstannal.

De hát fiatal demokrácia vagyunk, tanulgatjuk a választásokat. Remélem, tanulunk is belőlük lassan, lassan...

A szerző zenetanár, hitoktató

SEBESZÉNYNÉ JÁGER ORSOLYA

Húsvét után – A halászok

(Jn 21,1–14)

Hálójuk fakó résein át a víz monoton dobog, nehéz karokkal ismételik a fáradt mozdulatot:

Kivetik, bevonják újra, görnyed a test, és zsibbad a láb. Látom a réseken át a semmit: csak a vizet sodorja tovább.

A kelő nap fényében végül a csend térdre ereszkedik, Valaki hosszan nézi a partról eltévedt halászeit,

kik csak ködöt kergettek e kértlen éjszakán. „Vessétek ki a hálót a csónak jobb oldalán.”

Hát legyen úgy, ahogy kéri, bár küzdöttek egész éjjel. S Ő megtölti szívük hálóját jelenlétével.

Oratio œcumenica

Urunk! Te élteted egyházadat, te vagy a forrása minden jó ötletnek, sikernek, eredménynek, amelyet gyülekezeteinkben megélünk. Könyörgünk Szentlelked állandó jelenlétéért, ne szűnjön meg szereteted azok iránt, akik a tied.

Letesszük eléd fiataljainkat, akik ezekben a hetekben konfirmálnak vagy konfirmáltak. Tartsd meg őket erős hitben, hogy teljes szívűkkel ragaszkodjanak a tiszta és igaz tanításhoz, hogy a bűn elleni harcban ne lankadjanak, az úrvacsorával örömmel éljenek, és gyülekezeteink egészséges, vidám, az időseket szerető tagjai legyenek.

Imádkozunk az evangélikus hit- és erkölcsstanra jelentkezőkért és családjaikért. Mutasd ki szereteted feljűk a hitoktatáson, lelkeszeken keresszük. Légy jelen az iskola falain belül, hogy nemzetünk következő nemzedékei már a te ismerettedben, az irántad érzett tiszteletben végezzék munkájukat hazájukban.

Könyörgünk Ukrajnáért. Űzd el a démoni erőket, amelyek országot ország ellen szítanak, emberi életeket oltanak ki, és a másik felett hatalmaskodnak. Adj józanságot és mértékletességet a nagyhatalmak vezetőinek döntéseikben, erősítsd fel a békét teremtők hangját, hallgassd meg a fegyverek elnémulását kérők imádságát! Kérünk az európai uniós választásokért! Irgalmazz az öreg kontinensnek! Segítsd azokat a képviselőket, akik keresztyén életükkel és gondolataikkal munkálják néped földi javát igéd szerint!

A mai napon különösen is imádkozunk a gyermekekért, akiket szülei, nagyszülei gondviselésére bízta. Adj nekik engedelmes szívet, gondtalan gyermekkort, hogy biztonságban nevelkedjenek. Könyörgünk az erőszakot, zaklatást, kiközösítést elszenvedő gyermekekért. Nyisd meg szemünket, hogy meglássuk, hol tudunk segíteni rajtuk!

Biztass bennünket, hogy aki töled kér, az kap, aki téged keres, az talál, aki nálad zörget, annak megnyitattik! Amen.

SEMPER REFORMANDA

„Amikor apostolai arra kérték Krisztust, hogy tanítsa meg őket imádkozni, azt mondta nekik: »Amikor pedig imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok, akik azt gondolják, hogy bőbeszédűségükért hallgattatnak meg.« (Mt 6,7) Krisztus e szavaiból tanuljuk meg a szavakat és a módot, vagyis azt, hogy miért, és azt is, hogy hogyan imádkozzunk, és ezt a két dolgot valóban szükséges tudnunk. Először is a módot: vagyis hogyan imádkozzunk. A mód nem más, mint az, hogy fogjuk rövidre a dolgot, de ruházzuk is fel nagyszabású és mélyreható tartalommal. Minél kevesebb a szó, annál jobb lesz az imádság, viszont minél több a szó, annál szegényesebb a fohász: a kevés szó és a mélyreható tartalom keresztyényi, ám a sok szó és a kevés tartalom pogányhoz méltó. Ezért mondja Jézus: »Amikor pedig imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok...« (Ján evangéliumában így szólt a samáriai asszonyhoz: »Az Isten Lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk.« (Jn 4,24) Az Atya is ilyen imádókat keres magának.”

■ Luther Márton:

A Miatyánk német magyarázata (Bellák Erzsébet fordítása)

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 5. VASÁRNAP (ROGATE) – LK 11,5–10

A harc szabályai

A VASÁRNAP IGÉJE

és aki zörget, annak megnyitattik” – mondja Jézus.

Mi pedig kérünk, mert ajtóinknál ott az ellenség, mint vörös ördögök. Kérünk, mert szeretnénk győzni csatáinkban. Kérünk, mert félelem szorít minket, és alig látunk esélyt arra, hogy kikerüljünk a harcból ép bőrrel.

A Pál utcai fiúk a harc napján összegyűlekeztek a grundon. Boka eléjük állt, és hangosan szónokolni kezdett.

– Fiúk! Már olvastátok a kiáltványban, hogy milyen veszedelem fenyeget bennünket. Kémeink az ellentáborban jártak, és megtudták, hogy a vörösingések holnapra tervezik a támadást. Ne higgyétek, hogy ez valami gyerekjáték. A vörösingések erős fiúk, és sokan vannak. Azt azonban nem tudják, hogy hiába harcolnak a grundért, mert itt hamarosan nagy házakat fognak építeni. Az építész-mérnök már bejárta a terepet, és a munkások hétfőn jönnek. Felássák a grundot, és egy háromemeletes házat építenek rajta. Ezért azt javaslom, menjünk át a Rákos utcába, ott is van egy jó kis üres telek. Ezen a grundon meg hadd csatázzanak a vörösingések, ha kedvük tartja.

A csapat éljenzett.

A ház felépült a Mária utca és a Pál utca sarkán. Nemecsek, aki nem tudott arról, hogy a harc elmarad, elszökött hazulról. Ájultan szedték össze a szülei a grund szélén.

A példázatban szereplő barát, aki éjnek idején kenyeret kér, nem mi vagyunk. Jézus éppen arról beszél, hogy az az ember milyen arcátlan. Éjjel oda mer menni kopogni a barátja ajtaján, akinek ráadásul családja van, és régen ágyban van.

„De milyen jó, hogy arcátlan! – mondja Jézus. – Nektek is ilyennek kellene lennetek! Ha már csata van, ha már meg kell védenetek az életeket, ha már félték, hogy mi lesz a vége, zörgetnetek kellene Istennél, meg kellene őt találnotok, és kérnetek kellene. De ti nem tesztek semmit. Kerestek valami könnyebb megoldást, készek vagytok elviselni a veszteséget, és lemondotok arról, ami pedig életek fontos része.”

A Pál utcai fiúk harcra készültek. Nemecsek már halálos betegen feküdt otthon. Boka igazi hadvezérként rendezte seregét. A homokbombák készen, gúlába rakva. Mindenki tudta a haditervet. A tábornok mindent alaposan ellenőrzött. Hamarosan megérkeznek a vörösingések.

Az ellenség fegyelmetten sorakozott fel a kapuknál. Ezüstvégű lándzsáikon szikrázott a napfény, vörös ingükben, vörös sapkájukban olyanok voltak, mint a vörös ördögök.

Elkezdődött a csata. Ahogy a vörösingések befutottak a farakások közé, felnőttek egész hada támadt rájuk. Boka ugyanis az egész napját azal töltötte, hogy megnyerje magának a tanári kart és a szülőket, akik – fellelvenítve gyermekkorukat – örömmel kapcsolódtak be a küzdelembe. A vörösingések katonáit foglyul ejtették, és bezárták őket a konyhába. Még a leghatalmasabb Áts Feri is csak a válláig ért a tornatanárnak, aki

egy gyors mozdulattal földhöz teremtette a meglepett vezért. A vörösingések menekültek.

Nemecsek nyugodtan aludta otthon gyógyító álmát, hiszen édesapja, a kis szabó megígérte neki, hogy helyette is harcol majd az édes grundért.

Amikor néhány nap múlva munkások jelentek meg, hogy házat építsenek a Pál utca és a Mária utca sarkán, a szülők és tanárok tiltakozó nyilatkozatot írtak alá, és hosszadalmas pert indítottak a grund megmaradásáért.

A példázatban szereplő, ágyban fekvő barát, akinek fel kell kelnie, nem Isten. Éppen az ellentéte. Jézus arról beszél, hogy ennek a barátának nem az az indítéka, hogy segítsen, hanem az, hogy szeretne békén maradni. Ezzel szemben Isten alig várja, hogy segíthessen.

Másfelől Isten nem *hasznos Isten*, ahogy erről *Heinz Zahrnt* ír. A küzdelmeinket magunknak kell végigküzdenünk: győznünk vagy veszítenünk kell. Félelmeinket le kell tudnunk győzni. Isten nem egy erős báty, aki megveri az öccsét bántó nagyfiúkat.

Kérjük Istent, keressük Istent, zörgetünk Istennél, hogy érzékeny maradjunk mindarra, amit ő teremt a szívünkben, amit megmutatott Jézus keresztyénben. Jelenlétében felbátorodunk. Jelenlétében érzékeny maradjunk a harc szabályaira. Jelenlétében elhordozzuk veszteségeinket. Jelenlétében irgalmasak vagyunk győzelmünk idején.

Isten pedig váratlanul mutatja meg, hogy nagyon is jelen van. Valami ilyen az imádság.

■ KOCZOR TAMÁS

Mindennapi imádságaink

Botladozom, nem tudom, hogyan szólítsam meg a másikat. Néha azért nehéz ez, mert már vannak előfeltevéseim, amelyeken szeretnék valahogyan túllépni. Néha pedig éppen azért, mert még ilyen mankóm sincsen, az ismeretlenbe lépek a másik megszólításával. A jól nevelt ember ilyenkor él a tanult formális kérdésfeltevésekkel, amelyek átlendítik a kezdeti akadályokon, hogy így kerüljön beljebb, közelebb a másik valójához, jelen állapotához.

A rítus közelebb visz, enged beljebb lépni. Nem helyettesít, de segít. Engem így segítenek közelebb Istenhez – beljebb és feljebb – mindennapi imádságaink, amikor éppen nem gyűltek össze saját szavaim a kapcsolatteremtéshez, de érzem, nem futatok el a megszólítás szükségessége elől, az Istennel való kapcsolatba vetett hitem és bizalmam mindennapos megerősítésének feladata elől.

Mi az imádság? Nem tudom, nincsen válaszom erre a kérdésre, csak néhány gondolatot tudok megosztani az olvasóval. Mindezt azért teszem, hogy végezetül kedvet csináljak egy ismert imának a megtanulásához és rítusszerű „használatához”.

Önmagában az a tény, hogy imára kulcsoljuk a kezünket, mindig egy újabb megerősítés a bizalomnak, hiszen mi más vinne rá arra, hogy megpróbáljunk bensőséges viszonyba kerülni az Úrral, mint a belé vetett bizalmunk? Ez a bizalom a hála érzése azért, mert tudjuk, hisszük és érezzük: jelen van az életünkben.

Az imában Isten felé fordulunk, de megszólításával magunkat is megszólítjuk. Olyan ez, mint amikor találkozom valakivel, s az első mondataimban valójában saját kapcsolódási pontjaimat keresem a másikhoz. Ahogy azonban egyre többet beszélgetünk, egyre kevésbé lesz szükségem arra, hogy folyvást saját koordinátáimat próbáljam megtalálni a kapcsolatunkban, s így idővel mindketten szépen vesztjük el egymással szembeni elvárásainkat is. Magam mellett lassan a másik is a középpontba kerül.

Istennel való párbeszédünkben ez talán hatványozottabban is igaz. Odafordulásomban először biztosan magam felé fordulok, hiszen saját jelenemmel közelítek felé. (Néha arról is megfeledekve, hogy először a hálámát kifejezzem.) A rendszeres imádkozó azonban tapasztalja, hogy az egyensúly idővel helyreáll, mint a barátainkkal való beszélgetésben is. Már nem valamit akarok hirtelen megbeszélni, hanem egyszerűen beszélgetni szeretnék. S a beszélgetés során nem kérek (telve elvárással), hanem kéréseimet leteszem, s hagyom őket sorsukra, hogy az isteni gondviselés oldja meg őket akkor – ott és úgy –, amikor annak el kell következnie.

Azt sose tudhatjuk, hogy beszélgetésünk hogyan sikerül, mint ahogy azt sem jósolhatjuk meg előre, hogy vasárnap igazi találkozást élünk-e meg az úrvacsorai közösségben. Mégis elindulunk, odajárulunk, mert e kezdeményező szándék nélkül nem

várhatunk eredményt. Alkalmazzuk a rítust, a megszokott mondatokat, és elérkezik az a pillanat, amikor megtörténik a lényeg, s örülhetünk a találkozás ajándékának.

Ha alázattal és hálával indulunk el erre a kapcsolatkeresésre, akkor semmi kétség nem lesz bennünk, hogy az imádságban vagy az úrvacsorában való találkozás pillanatait nem izzadásgöngyűlő erőfeszítésünkkel értjük el, hanem kegyelemből kaptuk. Ezzel a fölismeréssel gazdagodva imáinkból eltűnnek elvárásaink, és kéréseink is őszintébben fogalmazódnak meg. »Az iránta való bizalmunk pedig azt jelenti, hogy ha valamit az ő akarata szerint kérünk, meghallgat minket.« (1Jn 5,14)

Naponta kell erre a fölismerésre eljutnunk, s ez hol sikerül, hol nem; van, hogy könnyű lélekkel kelünk, de van, hogy akaratos napnak nézünk elébe. Ilyenkor segít egy-egy tarisznyába tett ima abban, hogy ismét alázatos lélekkel, hálátelt szívvel tudjunk az Úr és embertársaink felé fordulni.

Ilyen mindennapos helyreigazítás számomra *Assisi Szent Ferenc* imádsága, hadd álljon hát itt most sorról sorra:

„Ó, Uram, tégy engem békességévé, hogy szeretni tudjak ott, ahol gyűlölnek; összekössek ott, ahol széthúzás van; megbocsássak ott, ahol sértegetnek; reménységet árasztok ott, ahol kétségbeesés gyötör; világosságot gyűjtsak ott, ahol sötétség van; örömet vigyek oda, ahol bánat lakozik.

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

Ó, Uram, add ne arra törekednem, hogy engem vigasztaljanak, hanem hogy én vigasztaljak; ne arra, hogy engem szeressenek, hanem hogy én szeressek; ne arra, hogy engem megértsenek, hanem hogy én megértő legyek – mert aki ad, az mind kap; aki magáról megfeledekzik, az talál; aki megbocsát, az nyer bocsánatot; és aki meghal, az támad fel az örök életre! Amen.”

Fasori gimnáziumi éveim elején vésődött felejthetetlenül emlékezetembe ez az ima. A kötelező első órai imádságként történelemtanárunk ismételte újra és újra. Nevettünk... Hogy min, arra nem emlékszem, mert akkoriban mindenem. De már pár év múltával kezdtem keresni a szöveget, ott motoszkált a fejemben. Több fordításban is fölleltem. Valahol így olvassuk a kezdő sorokat: „Tégy engem békéd eszközevé...”

Keresgélés közben, a sokféle szövegváltozállal találkoztam jöttém rá, hogy nemcsak a tartalmát tekintve kaptunk maradandót az imában, hanem – szerintem – egyik legszebb fordítását ismertük meg. Mert szép a béke eszközevé lenni is, de a hétköznapi békességévé válni – ha véletlenül sikerül – egészen magasztos érzés.

■ DR. BORÓKAY RÉKA

Hogy ne a kövek kiáltsanak

Megszépült a százéves nógrádi evangélikus templom

► Folytatás az 1. oldalról

Fabiny Tamás püspök a vasárnapi textus, Lk 19,37–40 alapján szólt Isten dicsőítéséről a templomban ülő és az onnan kiszoruló, az eseményeket a gyülekezeti teremből kísérő híveknek. A közösségnek az élő kövek házává kell lennie – mondta –, amelyben mindig hangzik az Istent dicsőítő ének és zene. Mert aki énekel, imádkozik is. A megújult nógrádi templom nem romos – a gondos gyülekezet megbecsüli, óvja és szereti a százéves hajlékot. „Ugye nem akarjátok – szólította meg a püspök a nógrádiakat –, hogy a kövek szóljanak? Mert az a gyülekezet halálát jelentené. Legyetek éneklő közösség!”

Az igehirdetés gondolatait szépen kiegészítve felcsendült a helyi és a bányai énekkar éneke is, Zsugyel-Klenovics Katalin vezényletével. A lelkész 2012-ben – Kollár Zsolt lelkész távozása után – kezdte gondozni a nógrádi evangélikusokat, akik hamar szívükbe zárták őt.

Az ünnepi közgyűlést Králik János felügyelő vezette. A köszöntések sorában szót kapott több, a gyülekezethez sok szállal kötődő evangélikus lelkész is: D. Szabik Imre nyugalmazott püspök, Szabó András esperes, Rezessy Miklós, aki 1986–1987-ben ipolyvecei, Győri János Sámuel, aki 1987 és 1991 között ósagárdi, illetve Kollár Zsolt, aki 2007-től öt éven keresztül immáron helyben lakó lelkészként szolgált Nógrádban. A gyülekezet múltját jól ismervén, mindannyian számos érdekes adattal és személyes történettel gazdagították az elhangzott beszámolókat.

A két és fél órás ünnepi alkalom a sok apró, változatos részletnek köszönhetően igen rövidnek tűnt. Közben az eső is megeredt, így a hívek hamar besorakoztak a település kultúrházába, a Nógrádban már megszokott, bőséges és jó hangulatú agapéra.

■ HHÁ

Tótkomlói csapaterősítés

Az elmúlt hétvége óta ismét két beiktatott lelkésze van a Tótkomlói Evangélikus Egyházközségnek.

A gyülekezet történetében hosszú ideig párhuzamosan három beiktatott lelkész is szolgálhatott, majd a II. világháború utáni szűkös esztendőkből mindenki örült, ha egy stabilan itt szolgáló lelkész jutott a közösségbe.

FORRÁS: FACEBOOK

Két évvel ezelőtt egy ifjú hölgy érkezett a gyülekezetbe Gáncs Péter püspök jóvoltából, hogy a bőséges munkában segítségére legyen a beiktatott lelkésznek. Unyi Anikó Mohácsról jött, de ahogy őt a helyiek megszerették, ő is megkedvelte Tótkomlóst. Ezt megerősítve a gyülekezet Anikót megválasztotta másodlelkésznek.

A beiktatási ünnepségre Anikó az Őszövetségéből választott vezéregyénét: „Nagyszerűek a terveid, hatalmasak a tetteid. Szemedet rajta tartod az emberek minden útján...” (Jer 32,19)

A gyülekezet megtisztelte Anikót jelenlétével, hiszen közel annyian jöttek el iktatására, ahányan a karácsonyesti – a legnagyobb létszámú – templomi alkalomra szoktak.

■ SZPISÁK ATTILA

Osztrák–bajor–magyar egyházvezetői találkozó

Az osztrák, a bajor és a magyar evangélikus egyház vezetői találkoztak egymással április 29–30-án Bécsben. Az eseményen Michael Bünker osztrák püspök vállalta a házigazda szerepét. Vendégként részt vettek többek között egyházfőtanácsosai kíséretében Heinrich Bedford-Strohm, a bajor tartományi egyház lelkes vezetője, egyházunk részéről pedig Gáncs Péter elnök-püspök, Fabiny Tamás, az északi kerület és Szemerei János, a nyugati kerület püspöke, valamint Pröhle Gergely országos felügyelő. A magyar küldöttség tagjai voltak még a zsinat elnökei – Hafenscher Károly és Aba-

ffy Zoltán – is, valamint egyházunk országos irodája ökömenikus és külügyi osztályának vezetője, Cselovszky-né dr. Tarr Klára.

A megbeszélésen a három egyház aktuális helyzetének áttekintése mellett szóba kerültek azok a problémák is – mint például a bevándorlás-élvándorlás kérdése –, amelyekkel az egyházaknak is szembe kell nézniük. Egyeztetések folytak az első világháború kitérésének századik évfordulójáról való megemlékezésről, továbbá a reformáció kezdetének ötszáz éves jubileumára tett előkészületekről.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

A vasfüggöny átvágása után huszonöt évvel a határátlépések sem olyanok, mint egykor... Ausztria felé nincsenek hosszú sorok, többórás várakozások, a határőrök nem faggatják az utazót. A vámok sem kotozásnak személyes holmijaink között, csupán egy kicsit lassítanunk kell a sztrádon.

A határok persze még léteznek. Nem csak a táblák jelzik, hogy itt egy új ország kezdődik. Sok esetben jelentős különbségeket tapasztalunk a mentalitásban, de különböznek az országok a gazdasági élet, a munkaerőpiac, a szociális védőháló és az életszínvonal tekintetében is. Sok honfitársunk napi rendszerességgel lép át a nyugati határon, és külföldre jár dolgozni. Sajnos sokan vannak, akik ki is települnek. Szomorú tendencia ez. Az ember arról ábrándozik, hogy bárcsak megváltozna az irány. Bárcsak ne tőlünk mennének el – sok esetben – a legjobbjaink, hanem hozzánk jönnének örömmel!

Itt-ott vannak apró, de figyelemre méltó jelei a változásnak. Ifjúkoromban még el sem tudtam volna képzelni, hogy például magyar focipályákon külföldi játékosok rúgják a bőrt – hazaként... Igaz, ők sem sokkal jobbák a mieinknél, de tény, hogy itt vannak. Van viszont már olyan sportág is – jelesül a kézilabda –, ahonnan nemhogy nem mennek el a legjobbjaink, hanem bizonyos ér-

telemben célország lettünk. Magyarországra szívesen és örömmel jönnek befutott és elismert világsztárok is. De jó lenne, ha az élet más területein is hasonló tendenciák indulnának el!

A határátlépés témája az ideai balatonszárszói országos lelkészkonferencián a misszió összefüggésében került reflektorfénybe. A tanítványait misszióba kiküldő Jézus maga is sok és sokféle határt lépett át. Születése után szüleiével külföldre, Egyiptomba menekült, nyilvános szolgálata idején pedig átment Samárián és a Tízváros területén is. Ennél is érdekesebb, hogy milyen sokszor lépett át kulturális, tradicionális vagy éppen vallási előítéletekből épített falak határain. A bibliai elbeszélésekből tudjuk, hogy legtöbbször éppen ezek miatt a határátlépések miatt izzott fel körülötte a levegő. A kortársak a vámszedők és a bűnösök barátjaként említik, ő maga pedig a küldetéséről szólva arról beszélt: „Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek; nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem hogy a bűnösöket.” (Mk 2,17)

A határátlépésekkel Jézusnak célja van. Emberek változása, gyógyulása, elesettek felemelkedése, elvesztettek biztonságba helyezése.

Határátlépések

A határátlépések összefüggésében említtem az április utolsó napjaiban Bécsben tartott háromoldalú testvér-találkozót, a bajor–magyar–osztrák evangélikus egyházvezetők konzultációját. Mivel erről az eseményről éppen ezen az oldalon olvasható beszámoló, csak jelzesszerűen utalok rá.

Nagy ajándék, hogy a határok mellett nyitva vannak az ajtók, a fülek és a szívek is egymás előtt. Az első világháború kitérésének századik évfordulóján szomorú örökségünkről beszélhetünk, mégpedig nagyon őszintén, egymásra komolyan odafigyelve, jó légkörben és evangéliumi reménységgel.

A határátlépések sorát folytatva egy születésnapról is említést tesztek. Ennek az eseménynek is Bécs volt a helyszíne, az előbb említett programot követően. Az osztrák evangélikusok püspökének, Michael Bünkernek a hatvanadik születésnapjára kaptunk néhányan meghívást egyházunk képviselőit. A népes ünnepelő sereg összetétele volt nagyon érdekes. A szűkebb és tágabb család mellett részt vettek az osztrák média, a parlament képviselői; a testvéregyházak mellett a főrabbi és a muszlim közösség vezetője is. Utóbbi elmondta, hogy amikor Bécsben a mecset építése aka-

dályokba ütközött, az evangélikus püspök volt az, aki elsőként melléjük állt, és megerőtelt a segítségükre sietett.

Nekem nagyon tetszett, hogy a hét osztrák szuperintendens hét műleget adott neki ajándékba... Igen, hét műleget a pecázáshoz. Azért, hogy az elfoglalt vezetőnek legyen ideje egy kicsit visszavonulni, pihenni, erőt gyűjteni... A humor, a figyelmes odafigyelés és a féltő szeretet egyszerre volt jelen ebben a sajátos ajándékban.

Nagyon tetszett, hogy sztereotípiák és sablonos elvárások határain mertek és tudtak átlépni. Ettől volt olyan természetes, emberi és hiteles az egész ünnep. Azt külön sajnáltam, hogy éppen akkor kellett hazaindulnunk, amikor a püspök úr az öltönyt levette, fekete pólóra váltott, és beült a dobfelszerelés mögé, hogy a zenekart dobolásával kísérje...

A határátlépésnek egészen más színe volt az idei eurovíziós dalfesztivál. Megjelent a „szakállas nőként” is jellemzett osztrák előadó, Conchita Wurst. Voltak, akik bátor kiállását és az üzenetként megfogalmazott problémát megértéssel fogadták, és Európa-szerte sokan támogatták. Ezzel szemben mások megdöbbenésüknek adtak hangot: hogy történ-

ÉGTÁJOLÓ

hetett meg ez egyáltalán, és micsoda értékrendi zavart jelez. Az alul- és a felülértékeléstől egyaránt óvni.

A határok átjárhatósága, a szabadság nagy ajándék még akkor is, ha néha szokatlan megnyilvánulásoknak is teret enged.

Nem tudok mást javasolni, mint azt, hogy figyeljünk Mesterünkre. Főként azért, mert ő maga is sok határt átlépett értünk. Azért lépett át az örökkévalóságba a mi világunkba, hogy bennünket a legfontosabb határátlépéshez, az örök hazába eljuttasson.

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Tűzesetek a teológián

► Szervác esős-borongós napján, este nyolc után fényben úszik a Bosnyák tér. Ezüstösen világít a teret uraló – és az evangélikus centrumot alaposan eltakaró – Páduai Szent Antal-templom nemrégiben átadott monumentális tornyának órája, távolabb pedig a katolikus templomtól a Rózsavölgyi utcába vezető felújított szakasz esti órákon is vidáman szökő kútja. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem bejárata előtt gyanús alakok ólálkodnak, mígnem kiderül, hogy a cigaretázók szelíd lutheránusok. Meg kell hagyni, egyikük – egy rasztahajú, hippiszkönyás leány – szokatlan látvány errefelé, mégis velem együtt lép be a csak kollégistakártyával működő kapun. Aztán kiderül, éppen ő az aznap esti rendhagyó áhítat fényhozója. Először tehát – stílusosan – parázsló szipkával kezében láttam a tűzszonglort...

Az ószövetségi tanszék ismét innovatív programra invitálta a teológushallgatókat. Május 13-án este „Teofánia” DeLuxe címmel tűzszonglórmutatványokkal illusztrált – bibliai szö-

KEVEHÁZI D. SAMUEL FELVÉTELE

vegeken alapuló –, interaktív mediatációt tartottak a Luther-szobor mögötti sportpályán.

Talán jobb is, hogy az olykor meglehetősen szigorú reformátor nem lehetett szemtanúja a 16. században feltehetőleg boszorkányosnak titulálható előadásnak. A 21. századi teológusdoktorok mindenesetre nem vetették meg az újító ötletet. A házigazda dr. Jutta Hausmann, az ószövetségi tanszék vezetője volt, és a zsonglörgárda – Andrea Baude vezetésével – szintén Németországából érkezett.

A tanszékvezető tartotta az áhítatot is, neki pedig a felolvasáshoz jobb-ján és balján egy-egy hallgató tartotta a hol égő, hol inkább leégő fáklját. („Lánglelkűnek” bizonyult a szintén ószövetséges dr. Varga Gyöngyi, sőt

még az újszövetséges dr. Cserháti Márta és a fasori iskolalelkész dr. Csepregi András is, akik szintén tiszteletüket tették a kerítésen túli bámeszködőket is vonzó eseményen.)

Jutta Hausmann több olyan ószövetségi igehelyet olvasott fel, amelyben a tűz mint isteni jelkép játszott fontos szerepet. Így került elő elsőként Mózes és az égő csipkebokor története (2Móz 3), majd az Egyiptomból kivonuló zsidó nép tűz és felhőszipke vezette vándorlása (2Móz 13), Ahaz-já király és Illés próféta esete (2Kir 1), mely arról tudósít, hogy a hűtlen király kétszer ötven embere Isten haragjából a tűz martalékává lett, valamint Zakariás könyvének második fejezete, amelyben az Úr Jeruzsálem védelmében önnönmagát teszi tűzfalá.

Minden felolvasás után tűzszonglórbetét következett ritmusos zenére. Andrea Baude maga is áttanulmányozta a szóban forgó igehelyeket, és azoknak megfelelően próbálta alakítani – sokszor drámai erejű – koreográfiáját. Játszi könnyedséggel pörgette az izzó gömböket, szórta a tűzszikrákat. A legerőteljesebb és legdinamikusabb rész a tűz, illetve az Isten pusztító haragját „eltáncoló” rész volt.

Andrea a közönséget sem kímélte, az első, láthatóan fájdalommentes tenyerérintés után a kipécézett teológushallgatók már bátran tették tűzbe a kezüket. Bár a tűznyelést – amelyet később szintén prezentált Andrea –, bármily karakán hitvalló volt is a sportpályán álló, bizony még egy egyháztörténet jelesért sem kísérlete volna meg...

■ KANYIKA

Tutzingi találkozás

A hagyományoknak megfelelően idén is két magyar résztvevőt vártak a szervezők a bajor lelkészfeleségek találkozására, melynek május 12–14. között a németországi Starnbergi-tó partján fekvő kisváros, Tutzing evangélikus konferencia-központja adott otthont. A téma körülményeit („Leben nach Käthe” – im Pfarrhaus von heute) és az együtt gondolkodást előadások, workshopok segítették, a személyes beszélgetések pedig jó alkalmat kínáltak a tapasztalatcserére. Bóra Katalin késői utódainak kedvességét, a bajor

ízeket és a táj szépségét idén a magyar lelkészfeleségek közül Gáncs Péterné és Jerabek-Cserépes Csilla élvezhette.

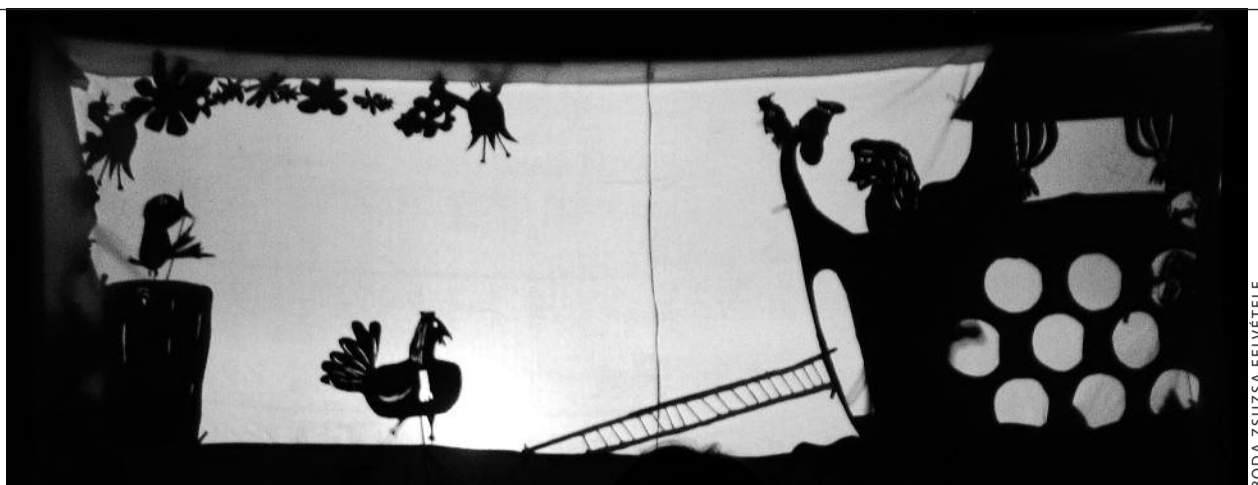
■ JERABEK-CSERÉPES CSILLA

Dél-pesti kórustalálkozó

Cantate vasárnapján a Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmege kórustalálkozásának a maglódi gyülekezet adott otthont. A Hepp Éva egyházmegei zenei megbízott által szervezett alkalomra a helyi kóruson és ifjúsági zenekaron kívül hét településről érkeztek énekkarok: Albertiből, Bényéről, Mendéről, Monorról, Pilisről, Szolnokról, Vecsésről. A gyülekezet énekkarok mellett az alberty evangélikus általános iskola gyermek- és tnikórusa is képviseltette magát.

A jó hangulatú találkozó – a tavaly elhunyt Szokolay Sándor evangélikus zeneszerzőre emlékezve – a 398. korál közös eléneklésével zárult: „Útravalónk békesség. / Megszerezted régés-rég / Árassza tett és beszéd / A békét, békét szerteszt!” Reménység szerint a találkozó résztvevői hazatérve nemcsak tettel és beszéddel, hanem Istent dicsőítő énekkel is erről a Krisztusban kapott békességről tesznek bizonyosságot.

■ NÉMETH MIHÁLY

BODA ZSUZSA FELVÉTELE

Árnyjátéktól a húsklopfolóig

Beszámoló a 13. országos evangélikus bábfesztiválról

► Új helyszínen, a pilisvörösvári Művészetek Házában rendezték meg május 17-én az idei országos evangélikus bábfesztivált. Egyházunk országos irodája gyermek- és ifjúsági osztályának (GYIO) felhívására hat csapat érkezett, hogy az Együtt (I)enni jó! mottó jegyében ez alkalommal is elkápráztassa a nézőközönséget.

BODA ZSUZSA FELVÉTELE

Színpadon a nagyvelegiek

A napkezdő áhítatot a négytagú zsűri lelkész tagja, Szabó János győri pásztor tartotta. Három illusztrációval érkezett: egy fadarabbal, a kisfiától kölcsönkapott plüssállattal, valamint egy Luther Mártont ábrázoló képpel. „Ahogy a kisfiam a játék során megleveníti ezt a fadarabot vagy a kedvenc játékfiguráját, ezt a mérges madarat, úgy tette a saját ügye számára »élővé« reformátorkunkat is az Isten. Ma ti is ezt fogjátok tenni ezen a színpadon: meg fogjátok eleveníteni a bábjaitokat. De ez a bábfesztivál azért fog különbözni minden más bábotalálkozótól, mert Jézus is itt lesz. Soha ne feledjétek: Jézussal együtt lenni jó!” – zárta gondolatait Szabó János.

A GYIO vezetője, Horváthné Csoszánky Márta ezek után színpadra szólította a csapatokat. A többéves hagyománynak megfelelően a zsűri – amelynek tagjai idén (jobb oldali képképen balról jobbra) a fent említett Szabó János lelkész, Császár Ágnes bábszínész és bábkészítő, Granasztói Szilvia bábművész, valamint

Oberling Zsanett, a győri Péterfy Sándor evangélikus oktatási intézmény pedagógusa volt – az előadásokat idén is csak díjakkal értékelté, helyezéseket nem osztott ki.

A Nagy Panka vezette piliscsabai gyülekezeti bábcsoport Köztünk van című előadása a Biblia üzenetének

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELE

leghitelesebb tolmácsolásáért járó díjat vehette át.

A keceli Kreatív kakasok árnybábcsoportjának Noé történetét bemutató előadását (fenti képképen) a zsűri a leglátványosabb színpadkép díjával jutalmazta. Felkészítő tanáruk Szentgyörgyi Erika volt.

A Bence Győző csoportvezető pásztorolta nagyvelegi gyerekek Péter és Kornéliusz történetét elevenítették meg – a legötletesebb bábtchnika díjat vehették át érte. A Giczi Nikolett vezette bükiek ez alkalommal is igazi különlegességgel készültek: Az asztali történetek című darabban az általuk kiválasztott jézusi epizódokat nemcsak a maguk készítette bábkokkal kellették életre, de a csoport tagjai olykor maguk is a színdarab szereplőivé váltak. Hazá is vihették érte a legjobb „színházi” produkció díját.

Orosházáról érkezett a Kaczkó Rita vezette, A Székács vidám szívei nevű bábcsoport, amely A világ összes kincse című darabjában a rézcserű madár és egy kislány kalandjait vitte színpadra. A zsűri a bábfesztivál legjobb együttes alkalmazása elnevezésű díjjal értékelté munkájukat.

Végül, de nem utolsósorban Gyarmati Gábor zuglói bábcsoportja mutatkozott be. Ők egy hittanórát elevenítették meg a bábjaik és a gyönyörűen megfestett díszleteik segítségével. A Madarakkal együtt (I)enni is jó! című előadásukért a legeredeti hittanóra díjat vehették át.

Amíg délután a zsűri visszavonult tanácskozni, a Figurina bábszínház

két alapító tagja, Siklósi Gábor és Fers Klára búvólte el a közönséget. A bábművész házaspár Grim(m)aszok című előadásában közönséges használati tárgyak segítségével adott elő négy Grimm-mesét – kicsik és nagyok örömeire.

■ – BODAZS –

A büki bábcsoport előadása

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELE

Egy Krisztusban szabad ember emlékezete

Száz éve született Győri János nagytarcsai lelkész

► Kiállítással egybekötött ünnepséggel emlékeztek születésnapján a száz évvel ezelőtt született polihisztor evangélikus lelkészre, Győri Jánosra Nagytarcsán. A május 14-ei alkalom a néhai lelképásztor számára is oly kedves, Sándy Gyula által tervezett templomban kezdődött, majd abban a falumúzeumban folytatódott, amelyben egykor a Szehtlo Gábor evangélikus lelkész által alapított népfőiskola működött.

A közel másfél órás templomi megemlékezésen a meghívott előadók segítségével meglevenedett az egykori gyülekezetépítő, evangélikus lelkész alakja. Gáncs Péter elnök-püspök – Győri János keresztfia – az Útmutató aznapra igéit segítségül hívva mutatott rá: a tarcsaiak egykori kedvelt lelképásztora Krisztusban szabad ember volt.

„Úgy emlékszem, mint szabad emberre, aki megismerte a Szabadítót, és úgy is élt. Olyan csodálatos eszköze volt az Úristennek, aki sza-

badon tudott építeni, mert maga is szabad tudott lenni” – jellemezte Gáncs Péter a nagytarcsai gyülekezetben lelkészjelöltjét. Majd emlékeztetett: a sok talentummal megáldott lelkész – nem mellesleg nyolcgyermekes édesapja – minden igyekezetével azon volt, hogy a rábízott evangélikus (falu)közösség apraját-nagyját minél inkább az Úristen felé terelje. Így megpróbált minden eszközt az evangélium hirdetésének szolgálatába állítani – lett légyen az a templombelső dekorációs eleme, a nagytarcsai

A nagytarcsai templomban Gáncs Péter mondott köszöntőt

mezőről származó leplegyűjtemény vagy a templom előterében elhelyezett és saját kezűleg készített, egyhá-

zi ünnepeket bemutató-szemléltető forgókerék.

Nem félt a legújabb technikai vívmányoktól, sőt elsők között szerezte be őket. Például azt a húsz kilogrammos orsós magnót, amellyel legendás evangéliumi színdarabokat, hangjátékokat vett fel a gyülekezeti tagok közreműködésével – fűzött magyarázatot az előadó a kiállításon is látható néhány fontosabb tárgyhoz.

Emlékeit felidézve Gáncs Péter személyes életére vonatkozóan megvallotta, a nagytarcsai parókian töltött gyermekkorai nyarak és a gyülekezetben átélt élmények is meghatározóvá váltak számára a pályaválasztásban.

Az elnök-püspöki köszöntő után a

falumúzeum vezetője, Győriné Kovács Andrea az ünnepség háziasszonyaként D. Keveházi László nyugalmazott esperest, egyháztörténészt kérte fel előadásának megtartására. (Az előadás szerkesztett változata tudósításunk alatt olvasható – A szerk.)

Győri János Sámuel pesterzsébeti lelkész személyes hangú megemlékezéssel nyitotta meg a kiállítást. Gondolatait a családi vonatkozású Hermons együttes néhány dala egészítette ki, amelyeket a Győri család néhány zenész tagja a gyülekezettel közösen énekelt el. A fél évig látogatható tárlat anyagát Győri András Timótheus családi tulajdonban lévő „kincsek” – prédikációs jegyzetek, fotók, személyes használati tárgyak stb. – és a gyülekezeti tagoktól kölcsönkapott ígés lapok, naplók és a néhai lelkészhez kötődő emléktárgyak segítségével állította össze a polihisztor lelkész személyiségéhez hűen – sokszínűen.

Az alkalmon közreműködött a nagytarcsa-péceli gyülekezet Napkórusa, a Nagytarcsai evangélikus ifjúsági zenekar, Szluka Lídia kántor és énekművész, illetve felléptek a helyi általános iskola, valamint a művészeti iskola tanulói. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével, és köszöntőt mondott Vécsey László országgyűlési képviselő.

■ BODA ZSUZSA

Győri János hangjátékairól írt cikkünk az EvÉlet 2013/2. számában olvasható

Győri Pál, Győri Péter Benjámín és Győri János Sámuel

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELE

► Nem könnyű esztendő volt az 1914-es. Sokunknak csak az jut az eszébe róla, hogy kitért az első világháború, minden borzalmával. De ez az év nemcsak „elvelt” tőlünk, hanem adott is. Csepregi Béla lelkész testvérünk emlékét – aki szintén ebben az évben született – már megidéztek gyülekezetében és az Evangélikus Élet hasábjain is. Ma egyházunk és az ébredés egy másik szolgájára, Győri Jánosra emlékezünk.

Győri János életútja 1914-től 1997-ig tartott, nyolcvanhárom esztendőt kapott itt, a földi életben, de az a reményünk, hogy Isten országában örökkévalóságot.

Gyulán született, Békéscsabán végezte általános és középiskolai tanulmányait. A teológiai stúdiumokat Sopronban 1937-ben fejezte be. A családi legendárium szerint ekkor beállított a teológiára a dunántúli Vadosfa melletti Kisfalud Ajkay nevű földbirtokosa, aki őt kérte fel birtoka és családja tanítójául.

Kitűnő eredménnyel végezte teológiai tanulmányait, de mintha valami hiányzott volna az életéből. Egy barátjától levelet kapott Finnországból, amelyből értesült a finnországi ébredési mozgalmak hatásáról. 1939-ben ösztöndíjjal ő is kijutott a skandináv országba.

Finnországi útja után rövid ideig Hódmezővásárhelyen és a budapesti Deák téren szolgált segédlelkészként, majd Nagytarcsára kapott kiküldetést, ahová a gyülekezet hamar meg is hívta parókus lelkésznek. Harminchét esztendeig szolgált „falujában”, amely lassan a hazai ébredés egyik kohója lett.

Győri János nyugdíjasként is Nagytarcsán maradt, ott is hunyt el.

Életútja ismeretében – nem embert, hanem Istent dicsérve – bátran nevezhetjük az ige emberének. Az ige teremtette őt újjá.

Finnországban részt vett egy konferencián. Tengerparti kis házban volt a szállása, ahol hajnalokig olvasta a Bibliát. Eljutott ehhez a vershez: „...ez által hirdettetik néktek a bűnöknek bocsánata... a ki hisz, megigazul. ...oly dolgot cselekszem a ti időtökben, oly dolgot, melyet nem hinnétek, ha valaki elmondaná néktek.” (ApCsel 13,38–41; Károli-ford.) Győri János ezt olyan komolyan vette, hogy örömeiben – hajnalban – kiszaladt a kis házból a tengerpartra, és így kiáltott: „Jézus él! Az övé vagyok, elfogadott!”

Finnországból egy megújult Győri János tért haza. Ettől kezdve kötődött az igéhez, és következetesen hirdette is azt.

Az ige hirdetése lett életének egyetlen vágya. Említettük, hogy kitűnő eredménnyel zárta teológiai tanulmányait. Élete végéig komolyan vette a Biblia két „anyanyelvét”, a hébert és a görögöt is.

E sorok írója a nagytarcsai Külmisziói Intézet hallgatója volt, ahol Győri János Jónás próféta könyvét magyarázta. Nekünk akkor még teljesen új és ismeretlen volt a héber. Ő pedig a héber alapján magyarázta, hogy a misszió nem „újszövetségi” gondolat, Isten mindig a misszió Istene volt, már az Ószövetségben is.

A Biblia napi olvasmánya lett. Emlékszem arra, hogy dupla vastag Bibliája volt, mert minden lapja közé egy-egy üres oldalt kötöttet,

hogy jegyzeteket készíthessen. Ezek a tiszta lapok is hamar tele lettek héber és görög szavakkal, magyar jegyzetekkel.

Volt egy olyan füzet, amelybe sok tiszta lapot lehetett behelyezni. Ezekre írta igehirdetéseinek vázla-

valóság, amit írt, és amit családjának el is mondott: „Nem csináltam semmi különöst. Ugyanúgy hirdetem az igét, mint mások, és mint mások, s egyszer csak mégis történt valami. Isten Lelke elkezdett munkálkodni az igehirdetésben és a hallgatókban,

Az ige embere

Győri János (1914–1997)

ta. A füzet elejére két igét írt a szol-tárokból: „Nyisd meg ajkamat...” (Zsolt 51,17) és „Tégy, Uram, závárt az én szájamra...” (Zsolt 141,3; Károli-ford.)

Tudta, hogy szava akkor válik „igévé”, ha Isten nyitja meg ajkát. Viszont csakis azt szabad hirdetni, ami valóban Isten üzenete. Így lett

és megnyílt szívük a nagyon személyessé lett üzenete nyomán.”

Győri János szinte egész országunkat bejárta, megszámlálhatatlanul sok helyre hívták evangélikusnak. Nagytarcsán is sok konferenciát rendezett. Az Evangélikus Evangélikusoknak, ennek az evangéliumot hirdető testvéri közösségnek lett oszlopos tagja,

szolgája. Amikor hangszálai miatt nehézségei támadtak, és arra intették, hogy kímélje a torkát, akkor ezt az igét olvasta és élte is: „Kiáltás teljes torokkal, ne kíméld!” (Ézs 58,1; Károli-ford.) Könyvei is jelentek meg, és sokat írt az Élő Víz című – időközben sajnos megszűnt – evangélikus lapunkba.

Az igét élte is – Isten népe és a gyülekezet előtt. Életének tanácsadója lett a naponta olvasott ige. Elmondta, hogy amikor a front közeledett, felmerült gondolataiban, hogy menekülnie kell neki is. De éppen akkor azt olvasta Ézsaiás könyvében: „Aki hisz, az nem menekül el!” (Ézs 28,16) És Győri János nem menekült, pásztoroként maradt nyája között.

Feleségével együtt mesélték el, hogy az orvosok azt állították, nem születhetik gyermekük. Ők Isten elé vitték ezt a kérdést. Nyolc gyermekük született, közülük egyet hívott el Isten gyermekként magához.

Győri János számára fontos volt, hogy az ige ne csak hallható, hanem látható is legyen. A nagytarcsai templom előterében készített egy táblát, amelyen az egyházi esztendő üzenete figurákban és szövegben lett láthatóvá.

De nem csak Győri János élte meg Isten szavát. Élete példa lett gyülekezete előtt is. „János bácsit” nem felejt el a nagytarcsai gyülekezet.

Ha mindezt végiggondoljuk, akkor valóban az ige emberének nevezhetjük őt. Isten áldja meg egyházunkat, népét mindenütt, hogy ma is legyenek – még inkább legyünk – ilyen módon az ige emberei sokan és sok helyen.

■ D. KEVEHÁZI LÁSZLÓ

► Az a jó házasság, amelyben megtalálják az erőforrást arra, hogy újból és újból képesek legyenek megújulni – ezt hirdeti Magyarországon harminc éve a Házasság Hétvége Mozgalom. Tíz éve már evangélikus és református házaspárok számára is tartanak külön hétvégeket. Ezek valójában csak abban különböznek a katolikus mozgalom alkalmaitól, hogy zárásként úrvacsorával ünnepelemek. Az elmúlt három évben szolgálatát párok és papok együtt ünnepelték május 17-én Esztergomban.

„Íme, újjáteremtek mindent” (Jel 21,5) – ezzel a mottóval hívták a szervezők lelki napra a párokat. A házasságot meghatározó pillérekről – a párok tagjai közötti kommunikációról, a gyengédségről, az imádságról – beszéltek házaspárok, papok. Nem mindennapi érzés volt látni, hogy majdnem ezer ember beszélget elmélyülten egymással. De a katolikus főpásztor, dr. Erdő Péter bíboros által celebrált misének is meghatározó részlete volt, ahogyan Szabó György, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület korábbi felügyelője és felesége az evangélikusokért imádkozott a liturgia keretében.

A jubileumi lelki napon nemcsak magyarországi párok vettek részt, hanem – párhuzamosan az ünneppel – itt tanácskoztak a mozgalom tizenhárom európai országának képviselői.

Egy-egy évforduló mindig elgondolkodtatja az ünneplőket, vajon mi legyen az az üzenet, amellyel előre is, hátra is tekinthetnek. Általában a hála, a köszönet és egyben a megelégedettség szokott lenni az az érzés, amely egy-egy ünnepen uralkodik. Itt nem így volt. Itt a megújulásról volt szó. A szeretet, ha naponta nem újul meg, gyengül. Folyamatos törekvést, naponta meghozott döntéseket igényel, hogy mindig ápoljuk a növekedés érdekében.

A Házasság Hétvége Mozgalom egy-egy hétvége hívja meg a házaspárokat. A cél az, hogy megerősödjön közöttük a bizalom, és lendületet kapjanak a továbblépéshez. A hétvége – hasonlóan egy lelkigyakorlathoz – lehetőséget ad befelé figyelni, megállni. Segít egymást újra megtalálni.

Szakmár András és Kamillát – akik fő motorjai voltak annak, hogy protestáns párok számára is megnyíljon a hétvége – kérdeztem erőforrásaikról, támpontjaikról.

SZAKMÁRY KAMILLA: Sokat segít nekem egy vicc, amelyet az ötvenedik házassági évfordulókon szoktak mesélni. Megkérdezik az asszonytól, volt-e olyan szituáció, amikor azt gondolta, hogy el kellene válnia. Az asszony ezt feleli: „Megölni sokszor szerettem volna a férjemet, de elválni...?!” Ez a vicc a régi, konzervatív

Van-e jó házasság?

Harmincéves Magyarországon a Házasság Hétvége Mozgalom

hitből származott. De én is hasonlóan éreztem, amikor elmentünk a házasság hétvégeire, azaz a házasságon belül szerettem volna megtalálni a továbblépés lehetőségét. Mi úgy jöttünk el a mi első házasság hétvégénkről, hogy kaptunk egy kapaszkodót, amivel jobbá lehet tenni a házasságunkat. Engem a javulás esélye mindig is foglalkoztatott.

Az ember ha ideges vagy feszült, akkor néha elmegy egy lelki atyához, hogy megbeszélje vele a dolgot. Velem megtörtént, hogy megkérdezte

hogy kivasalja a nadrágot, vagy felvágja a fát, vagy rendben tartja a keretet, vagy megcsinálja az autót, mihez kell még a másik? Ezek azok a sarkalatos kérdések, amelyeken el kell gondolkodni. El kell jutni addig, hogy ki tudjuk mondani: nekem te kellesz, számomra nem a dolgok a fontosak. Mi ettől a tárgyiasult gondoskodástól tudunk megválni a házasság hétvége segítségével.

Fekete Ágnes: Nagyon rossz tönkrement házasságokat látni – pedig ilyenekkel gyakran találkozhatunk!

Szabó György és felesége szolgálata az esztergomi bazilikában

tőlem a pap: „Most van egy kis ideje, vagy gyorsan akar végezni?” És ha azt feleltem, hogy van időm, akkor azt javasolta, hogy menjek haza a férjemhez, és mondjam neki azt, hogy szép. Hazamentem, de útközben erősen elgondolkodtam azon, vajon mit fog szólni az én férjem, ha közlöm vele, hogy szép. Végül ki tudtam mondani neki, és a legnagyobb meglepetésemre Andris felém fordult, és azt mondta: „Ez nagyon kedves volt.” Nem azt mondta, amire számítottam, hogy hazudok.

SZAKMÁRY ANDRÁS: Előfordul más házaspároknál is, hogy megkérdezi a férj vagy a feleség a párjától: neki miért van szüksége rá azonkívül,

Sz. K.: A rossz házasságokat mindig szomorú látni. Az ember sokszor tudná is, hogy mit kellene, lehetne csinálni, de – szerintem – a rossz kapcsolatban élők már más szemmel nézik egymást.

Sz. A.: Abból kell kiindulni, hogy a másikban meglássuk a jót. Nem gondolhatjuk azt, hogy a másik rosszat akar nekem. Furcsa, de talán a legnehezebb azt megtanulnunk, hogy ki tudjuk fejezni azt, amit igazán szeretnénk. A szeretetnek van öt nyelve: időt szeretnénk kapni, testi érintést, elismerő szavakat, szolgálattal és ajándékot. Ezek közül mindegyikkel ki lehet fejezni a szeretetet. Mindenki más és más ilyen nyelvet

ért, legtöbbünkre egy ilyen szeretetnyelv a jellemző. Az élet nagy művésze, hogy megtanuljuk a társunk és a magunk nyelvét.

F. Á.: Mikor mondható el egy házasságról, hogy alapvetően jó?

Sz. A.: Amikor a férj és feleség megpróbálnak egyfelé húzni. Itt persze vannak különböző fokozatok: vannak férjek, akik ülnek a fotelban, és olvasnak az újságot, miközben a feleségük körülöttük szaladgál. De van olyan helyzet is, hogy a feleség kerül piedesztálra, és a férj szaladgál körülötte.

Sz. K.: Nem békében élő házaspárokat hívunk házasság hétvégeire, sőt azok a párok a legjobbak, akik nagyon különbözőek; nekik szokott sokat segíteni. Több feltétele van annak, hogy részt vegyenek egy ilyen hétvégén. Az egyik, hogy megkötött, az egyház által is érvényesnek tartott házasságban éljenek. A másik, hogy

róval a rozsdátlanításnak. Ekkor odalépett András, és azt mondta, rendesen le kell spaklizni a kaput, mert nem jó, ha rajta marad a festék. Akkor még vidáman válaszoltam neki: a boltban azt mondták, hogy elég, ha csak a pergős részeket kaparjuk le, és aztán jöhet a festés. Mire András: „Ha nem tudod megcsinálni rendesen, akkor inkább hagyj rá!” No, ekkor letettem a spaklit, felültem a biciklire, és huss! Nagyon bántott a dolog. Segíteni akartam, és úgy éreztem, hogy András kisiskolásként kezel. Elbicikliztem, mentem, amerre láttam.

Sz. A.: A tévedések elkerülése végett: nagyon szeretem, ha Kamilla segít a ház körül! Nagyon értékelem azt, ha valamit csinál! Amikor azonban megláttam, hogyan akarja a kaput lefesteni, elkaptam egy indulat. Én csak tökéletesen tudok valamit megcsinálni, vagy legalábbis ezt szeretném elérni. Amikor elment, nekiálltam, és lekaptam a kapuról a festéket, nagyon szépen letisztítottam. Amikor visszajött, akkor vártam őt a kapu mellett állva.

THALER TAMÁS FELVÉTELEI

a szerelmi románc időszakán már legyenek túl. Van egy olyan feltétel is, hogy ha egy harmadik személy is van már a házasságban, akkor ne jöjjenek. Ennek a kivédésére alakult ki az a szokás, hogy barátok, ismerősök hívogatnak házaspárokat, mert ők felelősséget vállalnak azért, akit meghívunk. Éppen arra szeretnénk a párokat megtanítani, hogy merjék vállalni a konfrontációt, és tanulják meg ezt jól kezelni.

De igazából a hétvége folyamán mi nem tanítunk, hanem a saját életünk-ből vett példákkal próbálunk ötleteket adni a helyes út megéléséhez. Mi magunk is, akik tartjuk a házasság hétvégeket, időnként lépünk egyet előre, aztán időnként kettőt hátra. De megtanuljuk gyógyítani egymást.

Hadd mondjak el egy példát egy ilyen gyógyulásra! Egyszer vendégek jöttek hozzánk, és előtte szerettem volna segíteni Andrisnak lefesteni a kaput. Gyorsan nekiálltam egy kapa-

Sz. K.: Mire visszajöttem, akkorra kifújtam magamból egy kicsit a dühöt. Azt hittem, hogy azért áll a kapu mellett, hogy megdicsérjem, milyen szépen spaklizott! Ezt nem tudtam volna megtenni, mert meg voltam sértve. Egy szót se szólva vettem a festéket, és szépen befestettem a kaput. A kapufestés után Andris kérte, üljünk le, és beszéljünk meg ezt a dolgot. Feghig hallgatott. Elmesélhettem neki, mit éltem meg, amikor ő azt mondta, amit mondtam. De ő is elmondta, hogy ő mit élt meg. Ez a beszélgetés nagyon sokat jelentett.

Naponta beleesünk ilyen helyzetekbe, megbeszéljük ezeket az ütközéspontokat. Nagyon sokan elmennek lelki dolgokkal orvoshoz, pszichológushoz, természetgyógyászhoz, de egymást is meg tudjuk gyógyítani, van gyógyító hatalmunk. Ebben a hatalomban szeretnénk megerősíteni egymást a házasság hétvégén.

■ FEKETE ÁGNES

Teremtésvédelmi konferencia

Változó létszámú és összetételű, kiscsoportos konferencia zajlott május 15–17. között a Magyarországi Evangélikus Egyház Üllői úti székházának tanácstermében. A Teremtés a kibontakozás, a fejlődés keretei között témacímmel illetett közös gondolkodásra a Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend és a Missziói és Környezeti Központ invitálta az érdeklődőket. „A környezetvédelem fontossága mellett hívóként fokozott figyelmet kell fordítanunk arra, hogy ne csupán környezetvédelemről, sokkal inkább teremtésvédelemről beszéljünk” – fogalmazta meg köszöntőjében a konferencia központi üzenetét az elnöklő Széchy Béla József, a rend főapátja (bal oldali képképen).

Bár az egyes programokat hallgatók létszáma általában nem érte el a háromnapos együttléttel felett védnökséget, illetve fővédnökséget vállaló egyházi, közéleti és tudományos kiválóságok együttes létszámát, a hétvége változatos tematikájáról gondoskodó előadók dolgozataiból a jövőben vélhetően olvasóink is ízelítőt kapnak hetilapunk kéthetente jelentkező Üzenet az Ararát-ról rovatában. Evangélikus részről – mások mellett – Némethyné Uzoni Hanna, a Budai Egyházkerület felügyelője, Szakács Tamás, Tóth Melinda lelkészek, valamint dr. Zsigmond Árpád nyugalmazott lelkész-leveletáros osztotta meg felismeréseit a hallgatósággal.

■ BELLA CECÍLIA felvételei

„Szolga csak egy van, az Isten”

Fabiny Tamás és Gryllus Dániel
fiatalokhoz viszi közelebb Weöres Sándor költészetét

▶ Többállomásos „turnéra” indult együtt 2014 tavaszán a Magyarországi Evangélikus Egyház egyik püspöke, Fabiny Tamás és a Kaláka együttes előadóművésze, Gryllus Dániel. A *Szolga csak egy van, az Isten* című előadásorozat egyes előadásait jobbra evangélikus középiskolákban tartják. A zenés irodalomórán a tanulók Weöres Sándor műveivel ismerkedhetnek meg.

Az előadás-sorozat előzménye, hogy tavaly június 22-én, Weöres Sándor születésének századik évfordulóján szülőfalujában, Csöngén istentiszteletet tartottak, ahol Fabiny Tamás prédikált.

„Püspök úr nagy örömmre arra kért, énekeljek néhány Weöres-verset a prédikáció közben – mesélte Gryllus Dániel a koncert előtt. – Sokan látták a Magyar Televízióban, majd a Duna Televízióban is az erről készült felvételt. Azóta többször előadás formájában is elhangzott ez »Szolga csak egy van, az Isten« címmel. Most a Szerencsejáték Zrt. támogatásával több evangélikus gimnáziumba is ellátogattunk műsorunkkal.”

Az előadás egyes verseit az előadók együtt válogatták, a közöttük elhangzó püspöki mondanivaló is a diákságnak célzott teológiai mondanivalóvá szelídült. Miután jártak már Győrött a Péterfy Sándor Evangélikus Gimnáziumban, május 14-én az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium és Kollégium diáksága fogadta őket. A háromnegyed órás előadás után a fiatal nézőket kérdeztük meg arról, milyen benyomásokat gyűjtöttek.

A diákok egytől egyig nagyon pozitívan értékelték az elhangzottakat. Többen kifejtették: nem is tudtak Weöres evangélikus múltjáról és a gyermekverseken túl a komoly teológiai mondanivalót hordozó műveiről.

„Ismertem az első verset, de még sosem hallottam így énekelve, ezért ez meglepetés volt – vallotta Bartók Réka. – Gryllus Dánielt a tévéből ismerem, de még sosem találkoztam vele személyesen. Így ez is nagy élmény volt a számomra. Összességében nagyon jó volt az előadás, nekem nagyon tetszett. Az érettségig az itt szerzett ismereteket jól fogom tudni majd használni. Rengeteg információt hallottam. Nem gondoltam volna, hogy Weöres Sándor vallásos volt, és ráadásul még evangélikus is.”

Réka osztálytársai, Hajdú Gréta, Sovány Adrienn és Vinczeffy Emese is mindannyian lelkesek voltak, sőt a jövőre érettségiző diákok megígérték: forgatni fogják a Weöres Sándor-versesköteteket. Sokan még a gyerekversekről sem tudták, hogy azokat a költő írta: „Amikor gyerekkorunkban hallottuk ezeket, akkor nem fűzték hozzá a költő nevét, így együtt nem rögzült” – mondták. Elismerték,

hogy ez a renghagyó irodalomórának nevezhető előadás teljes mértékig más megvilágításba helyezte számukra Weöres életét.

Márton Péter eddig élőben még nem hallott citeramuzsikát: „Valahogyan a latin egyházi zenélésre is emlékeztetett engem itt-ott a dallam” – magyarázta. Péter ráadásul még énekelt is, amikor Gryllus Dániel erre biztatta a hallgatókat: „Benne szoktam lenni az ilyen dolgokban, amikor a koncerteken azt mondják, hogy énekeljünk együtt.”

Kamaszoknál az előadás közbeni reakciókból sokszor nem lehetett lemérni, valójában hogy tetszettek nekik a dalok, de ezek a nyilatkozatok is azt mutatják, hogy szükség van a „Z generáció” fiataljainak erre a fajta megtapasztalásra, és reméljük, hogy örök élményt jelent majd számukra ez a „tanóra”.

A fellépés után az előadóművész és püspök társa a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumba ment. Május végén a fővárosban fellépnek még a Protestáns Felsőoktatási Szakkollégiumban és a Jezsuiták Párbeszéd Házában is. Június eleje is bővelkedik evangélikus előadásokban, hiszen többek között a budapesti Deák téren, Orosháza és Békéscsabán mesélik el Weöres Sándorhoz köthető élményeiket, az ő Istentől szóló verseit, teológiai mondanivalóját.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Az előadásról készült videofilm, illetve a diákok nyilatkozatai az evangelikus.hu videocsatornáján, valamint a Pax Televízió műsorán tekinthetők majd meg.

Perbeszéd helyett párbeszéd

Kötetbe foglalt interjú id. dr. Hafenscher Károllyal

▶ Több mint tíz éve nagyszerű sorozatot indított útjára a Kairosz Kiadó. A *Miért hiszek?* tevényri kötetekben jeles művészek, írók, teológusok, tudósok vallanak hitükről, istenkérésükről, a megtalált bizonyosságról. Egy-két név a sok közül: Bolberitz Pál, Czígány György, Döbrentey Ildikó, Fabiny Tamás, Levente Péter, Petrás Mária, Ritoók Zsigmond, Rónay László... És most itt a legfrissebb: Hafenscher Károly evangélikus lelkész Zimányi Ágnes, a Magyar Katolikus Rádió szerkesztője beszélgetett. A Szent István könyvhétre megjelent *Perbeszéd helyett párbeszéd* bemutatója május 16-án volt a Deák téri gyülekezeti teremben.

A nyolcvannyolcadik életévébe lépett jeles teológus vallomása gördülékeny olvasmány. Tanulmányos életútja fáradhatatlan munkálkodás az ökumenizmus jegyében, vallott és vállalt meggyőződés, hogy a különböző felekezetekhez tartozók megérthetik egymást, konszenzust kereső, testvéri vitáik gazdagíthatják életünket.

A Deák téri gyülekezet nagyterembe a rossz idő ellenére sokan eljöttek. A vendégeket Gáncs Péter elnök-püspök köszöntötte, majd ének és rövid imádság után a könyvről beszélt: „Egy kötet sorsa már a címével eldőlt. Ez a mostaniról is elmondható, és jó előjel: remekül összegzi a leírt életvallomást. Am akik ismerik Hafenscher Károlyt, azok is sok újat találnak benne.”

Az interjú készítője, Zimányi Ágnes örömmel emlékezett a közös munkára, az együtt töltött napokra. Hafenscher Károly személyében nagy formátumú, másokra figyelő, fiatalokat útba indító embert ismert meg. Ötvenhárom kérdést tett föl a vendéglátó gyülekezet nyugalmazott lelkészének, aki mindegyikre kimerítő választ adott.

A családi hangulatú est igazi meglepetése maga a vallomástevő volt, aki néhány, a kötetből kiragadott, fontosnak tartott kérdésre válaszolt. Persze másképpen, bővebben, élő szóban sem nélkülözve a csípős, kritikus megjegyzéseket. Igazságkereső tanítási szándéka, hogy egyházaink dolgairól mi is minél többet megtudjunk...

– Számomra is felvetődik a kérdés – kezdte emlékezését –, hogy egy öreg lelkész miként tudja megőrizni hitét évtizedeken keresztül. Engem az igehirdetés tartott meg – mások prédikációja és a sajátom is –, és a napi kétszeri imádság. Sokat jelent családom mindkét ága és őseim hite. Apai dédapám harminc évig volt lelkész Sárvaron. A másik ág az édesanyai Erdély-

ből, ahol akkor erős volt az evangélikus egyház. Ők brassói szászok, ez szinte külön nyelvet, dialektust is jelent. Ötéves koromban édesapám elvitt nagypénteken a fasori evangélikus templomba. A fekete lepellet letakart oltárkép látványa – közepén egy fehér keresztrel – a mai napig él bennem.

Megromlott látása miatt apró nagyítóval olvasta szövegét egyházunk alighanem legtekintélyesebb ökumenétudósa. Megtoldva kedves-szigorú megjegyzésekkel.

– Én vagyok a Magyarországi Evangélikus Egyház legidősebb „alkalmazottja”, az Északi Egyházkerület püspökének, Fabiny Tamásnak a referense. Azt lehet mondani, én vagyok a legöregebb aktív lelkész egyházunkban... – jegyezte meg az „interjúalany”.

Döbrentey Ildikó meseíró, Levente Péter színművész, Kránitz Mihály római katolikus teológusprofesszor, Réthelyi Miklós volt miniszter kérdezett Hafenscher Károlytól, aki befejezésként Luther Mártont idézte, arra buzdítva hallgatóit, hogy olvassák – együtt az ő könyvével... Így biztat reformátorunk: „Tanuljátok meg, hogy nem szükséges önmagatokban gubbasztani, lócán heverve, orrot lógatva, önmagatokat emészte. Mire való az örökös siránkozás? Inkább rajta, lusta népség: ereszkedjétek térdre, vagy nyújtsátok fel kezeteiket az ég felé terjesztve, vegyetek elő egy zsolnárt, mondjátok el a *Miatyánkot*, és öntsétek ki panaszaitokat Isten előtt.”

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Perbeszéd helyett párbeszéd. Hafenscher Károllyal beszélget Zimányi Ágnes. (Miért hiszek? XCVI.) Kairosz Kiadó, Budapest, 2014. Ára 1500 forint.

Az ösztöndíjas év után „csakazértis” hazatérés 1949-ben az USA-ból – precízen archivált levelezés az előddel, Keken Andrással – a Lutheránus Világszövetség referenseként bizottsági tag-ság a Vatikánnal való párbeszédben – a *Lelkipásztor*, a *Theológiai Szemle* szerkesztése – személyes részvétel a megigazulástan elfogadásáról szóló közös nyilatkozat ünnepélyes aláírásán Augsburgban... – az evangélikus lelkészek köztiszteletben álló, nagy tudású doyenjének mennyire fontos, súlyos szerepvállalása. Mígnem feláll az interjúalanyt a Kairosz Kiadó igazgatójának figyelmébe ajánló színművész, Levente Péter; és elmondja, hogy kisdiaákkorában édesapja azzal a tanáccsal „cibálta” a Deák tere, hogy bárminemű gondjával forduljon Hafóhoz (bocsánat: Hafó bácsihoz). Azután feláll egy asszony, és elmondja, hogy nemcsak ő, de tudja, hogy még nagyon-nagyon sokan köszönhetnek „emberileg” nagyon-nagyon sokat id. Hafenscher Károllynak. És oda a precízen archivált levélgyűjtemény, oda Augsburg, és oda a Vatikán...

...Előttünk egy félig-meddig nyugalmazott evangélikus lelkész, aki elsősorban – vélhetően az Úristen szerint is – ezért tisztelhető és szerethető, nagyon...

■ – tépintér –

Csevegők

Hangos, vidám tizenéves társaság nyomul fel a buszra. Az ifjak megszálják a szabad helyeket, hátizsájukkal néha meg-meglöknek – kicsit szögletesek a mozdulataik – egy-egy elmélázó, kifelé bámuló vagy maga elé meredő, unott arcú utast. Az ajtó becsukódik, ők pedig a felbőgő motor hangját is túlharsogva tájékoztatják egymást – és a rezignált utazóközönséget – pillanatnyi helyzetükről. Kinek jutott csak egylábas hely, s ki kinek az ölében fog rövidesen, de legalábbis a következő fékezéskor landolni. Ami vélhetően nagyon vicces információ lehet, mert láthatóan jól szórakoznak rajta, s hangos nevetéssel nyugtázzák találgatásaik újabb és újabb verzióját.

Azután ellilán az újdonság varázsa, mindenkinek normalizálódik a helyzete, s a csivitelő csitricsapat csendes beszélgető társasággá alakul. Lányok kerülnek mellém, s – mi másról – a divatról esik szó. Csak akkor kapom fel a fejem, amikor egyikük – egy pólós-farmeres leány – dacos hangon kijelenti:

– Márpedig engem nem érdekel. Nem mindegy neked, hogy miben vagy, ha kényelmes és tiszta?

– Persze, hogy nem! – ríposztzik a másik. – Azért az ember nézzen ki valahogy!

Látszik, hogy nem a szavak embe-re: toalettje és sminkje kifogástalan, s származási helyüket tekintve sem kell szégyenkeznie...

– Aha, szerintem is – lép be a tárgyalgatóba a második megszólaló pártján társuk. – Nézzétek meg Adrit. Hogy néz ki? Tök ódivatú cuccokban jár, pedig ha rendesen felöltözne, tök csinos lenne. Már a fél sulis rajta röhög.

– Szerintem meg nem – szólal meg a negyedik lány is, kiegyenlítve ezzel az „állást”. – Azt hiszed, mindenkit csak ez érdekel? Van még egy csomó más tök jó dolog.

Szó szót követ, a küzdelem változó eredménnyel folyik, de nem tudják meggyőzni egymást, ismeretlenül is borítékolható a döntetlen.

Amikor leszállok, fülemben cseng a sommás vélemény: „Van még egy csomó más tök jó dolog.” Az jut eszembe: hátha azért mondta, mert olvasta *Máté evangéliumában*: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön...” (Mt 6,19–20)

■ GYÁRMATI GÁBOR

Kína leprás arca

EKME-est az Üllői úton

► Az idén negyvenéves jubileumát ünneplő magyar Lepramisszió igazgatója, *Riskóné Fazekas Márta* református lelkész volt május 19-én az Evangelikus Külmisziói Egyesület (EKME) estjének vendége. A kéthavonta megrendezett estek legutóbbi alkalmára a szokott helyen, országos irodánk Üllői úti épületének földszinti tanácstermében került sor.

A jubileum kapcsán Riskóné nem a múltba tekintett, hanem a Magyar Lepramisszió Kína Jünnan tartományában vállalt szolgálatairól szólt, bemutatva a hatalmas országot fényei mögött meghúzó árnyékokat. A felhőkarcolókkal tűzdelt nagyvárosok kirakata mögött ugyanis mérhetetlen szegénység rejtőzik. A Himalája sziklás völgyeiben százezrek élnek inségben, „középkori” eszközökkel igyekeznek megművelni a kemény talajt.

Közülük néhányan nem önszántukból települtek, hanem büntetésből lettek kitelepítve a kietlen vidékre, mivel – leprások voltak. S bár ők időközben meggyógyultak, gyermekeik és unokáik születtek, mégis arra lett ítélve immár három generáció, hogy távol éljen a civilizált városoktól, a jó termőföldtől, az egészséges forrásoktól...

Ezekre a családokra néhány esztendővel ezelőtt bukkant rá a világ-

szervezet arra vetődött két munkatársa. Ők szorgalmazták a gondoskodást helyi munkatársakról, akik segítik a volt leprabetegek rehabilitációját és hozzájártozók életkörülményeinek javítását. Most főként az e szolgálatokhoz szükséges anyagi fedezetet biztosítja öt éven át a Magyar Lepramisszió.

Riskóné Fazekas Márta az EKME-est résztvevőinek a 2013 márciusában tett látogatásának képeit mutatta be. Már ekkor tapasztalhatta, hogy Isten megáldja a Lepramisszió szolgálatát azzal is, hogy egyre több kínai szíve nyílik meg az evangélium előtt. Márta egy idős asszony képét mutatta, aki hitre jutása után a falu evangélistája lett, és büszkén hordta a Magyarországról kapott – igaz, férfiaknak készült – szemüvegét. Tekintetéből azonban sugárzik a lényeg: „Látok!”

■ B. P. M.

HIRDETÉS

Állaspályázat óvodavezetői munkakör betöltésére

A Pesti Evangelikus Egyház Deák Téri Gyülekezőének elnöksége pályázatot hirdet a *Kisdeák Evangelikus Óvoda* intézményvezetői státusának betöltésére határozott, ötéves időtartamra. A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázati feltételekben előírtak teljesüléséről szóló igazolásokat, részletes szakmai önéletrajzot, motivációs levelet, az intézmény vezetésére vonatkozó elképzeléseket és lelkészi ajánlólevelet.

Képesítési feltételek: a munkakör betöltéséhez szükséges felsőfokú iskolai végzettség, szakvizsga keretében szerzett intézményvezetői szak-képzettség, legalább öt év óvodapedagógus munkakörben szerzett szakmai gyakorlat.

Az állás elfoglalásának ideje: 2014. augusztus 1.

A pályázat benyújtásának határideje: június 9., az elbírálás határideje: június 15.

A pályázatot a megpályázott intézmény nevével és „Intézményvezetői pályázat” megjelöléssel ellátva kell benyújtani.

Illetmény, juttatás a pedagógusi illetménynek megfelelő.

További információ lelkészi hivatalunkban kérhető: 1052 Budapest, Deák tér 4. Tel.: 1/483-2150.

Akkor tehát sírjak vagy nevessek?!

Az első keresztény színházi fesztivál nyitódarabjáról

► Két dallam csenghet annak a zenére is érzékeny nézőnek a fülébe, aki május 16-án megtekintette az első hazai keresztény színházi fesztivál nyitódarabját. *Szabó Magda* *Az a szép fényes nap* című darabjának *Kerényi Imre* rendezte változatát a fővárosi Újszínház mutatta be. Az egyik dallam maga a címadó ének, mely – amolyan „ősmagyarosan” – az Isten szeméről regél. A másik dallam *Beethoven István király nyitánya*.

A református író színműve – az Evangelikus Színház által újrendezett Sík Sándor-darabhoz, az egyhetes fesztiválon szintén látható *István királyhoz* hasonlóan – a kereszténység felvételének nem épp ellentmondás- és fájdalommentes történelmi időszakát eleveníti meg.

A darab legfényesebb szereplője minden bizonnyal a jókora erőt és elkötelezettséget sugárzó Géza fejedelem szerepében *Dörner György*. A nyitókép – a felcsendülő *István király nyitánnyal* – egy gyilkosság jelenete: Géza fejedelem leszámol a meglehetősen kistitűlnak tetsző, ám a hírek szerint nagy tiszteletnek és befolyásnak örvendő Sámánal. Mivel a nyitány maximális hangerőn szól – hogy az ember össze-essen tőle –, gondolhatnánk, drámai a szituáció, de aztán e vélekedésünk hamarost meginogni látszik.

Géza fejedelemet másodsorra már fia, Vajk társaságában látjuk, aki furcsamód – bár korántsem sugárzik belőle olyan öserő, mint apjából – emelt hangon, feddően beszél vele. Ez már csak a korabeli szülő-gyermek kapcsolatára, a feltétel nélküli szülőtiszteltetlethez képest sem tűnik túl hitelen ábrázolásnak, az Istvánt, első keresztény uralkodónkat alakító *Jánosi Dávid* pedig egyenesen ellenszenves: se humora, se ereje, se veleje. Géza fejedelem sokkal emberibb figura. Hát még Géza apósa, az elméjében már kissé zavart, öreg Gyula fejedelem (*Koncz Gábor*), aki aztán erkölcsileg a legnagyobbat bukja a hatalom utáni lappangó sóvárgása miatt...

Gyula a palotában berendezett nomád kis sátrában éldegél, alig nyitja rá valaki a – színpadi megoldással – faliszőnyeget. Egy hűséges barátja van, az „orra- és fülenincs” koldus, a színpadon szájalmasnak tetsző, ám cselekedeteit nézve méltóságtagteljes figura, a régi magyar hitet és emlékeket őrző Bönge. Kissé hosszasan nyúlik az a komikusra tervezett jelenet, melyben ők ketten bojt idején vidáman sült oldalast lakmározva németek elleni indulót fújnak – jobbra-balra dülöngélve... Bönge fajtájából való még a haját hosszan hagyó, Géza fejedelemhez lojális *Tar (Bicskey Lukács)*, akit mindig baltával a kezében láthatunk a színpadon.

Mondhatjuk, hogy ez utóbbi három figura – a későbbi bonyodalmakkal még nem számolva – a „keleti végeket” képviseli a darabban, az ősi magyar értékek őrzői ők annak elenére, hogy a már nyugatra kacsingató királyi palota lakói.

A „nyugatosok” a darabban először is az Istvánt nevelő, Géza fejedelemmel szintén szájaló, „Tatának” csúfolt, latinul mormogás csuhás, másrészt a darab második felében föltűnő neves vendégek, így – a kevéssé tetszetős külsejű, ám annál bátrabbnak mondható Gizella kezét kínáló – Nürnbergi Hermann (*Mihályi Győző*) tenyérbemászó bajorországi küldött, valamint a hosszas és véres előkészületek után zajlott keresztelést végző Adalbert püspök (*Kautzky Armand*).

A darabban sok a feszültség, de ezek a szituációk nincsenek mélyben kibontva, a drámainak induló helyzeteket sokszor csak elkenik egy-egy humorbontással, vagy a konfliktusok generálói – így Sámánt, a

Gyula fejedelemet megnyírni kívánó borbélyt, aztán Böngét és Tart is – egyszerűen kinyírják.

Nyilván a dráma szöveggönyvét követve történik mindez így a színpadon, mégsem vehetők komolyan a gyilkosságok (sem). Géza fejedelem például nem tudja nem megdicsérni

Gyula fejedelem (Koncz Gábor), Vajk-István (Jánosi Dávid) és Bönge (Nagy Zoltán) szuggesztív magyarázat közben

apósát a borbély nyakát ért remek késdobásért... Nem tudjuk tehát, sírjunk-e vagy nevesünk.

Ellentét feszül keletiek és nyugatiak, pogányság és kereszténység, európaiság és magyarság, de a szereplők motivációi között is. A leghangsúlyosabb ellentétre csak a második felvonásban derül fény. Jelesül arra, hogy a tiszteletre méltó, a jó cél érdekében a piszkos munkát sem megvető hatalmas Géza fejedelem valójában egye-

Netalántán épp a tisztáknak kellett veszniük a nagy „civilizálódás” miatt? Maradt volna István inkább Vajk?

István próbál hitvalló lenni, de a színpadon csak egy enervált könyvmoly, egy irritáló szentfazék, akinek minden mondatára kinyílik a bicska „a jó magyar” zsebében. Kérdés, szándékolt-e ez a hatás.

Egyedül a darab zárójelenetében, a keresztelési szertartáson lesz szimpatikusabb, amikor is az első művészibb megoldás is föltűnik: a háttérben, a kivetítőn *Benczúr Gyula Vajk megkeresztelése* című festményét, a színpadon pedig ennek a képnek az imitációját lát-hatjuk. István úgy térdel le, hogy a há-

táról lehúzza köpenyét, ahogy azt Benczúr is megfestette. Ezt a kimerevített pillanatot vihetjük magunkkal a színházból – és sok-sok kérdést.

Megkérdezhetnénk például a rendezőt, hogyan is van az, hogy a darab láthatóan a pogányokkal szimpatizál egy keresztény színházfesztiválon – ami önmagában nyilván nem probléma –, és ezt aktuálpolitikai megjegyzésekkel tetézi. Ez utóbbi már probléma.

„Színházunk küldetése e végsőkig globalizált világban: a színházművészet eszközeivel felmutatni és védeni nemzeti és keresztény értékeinket. Ezért hiánypótló és hagyományteremtő szándékkal életre hívtuk a keresztény színházi fesztivált, amely révül külföldi és honi, keresztény tematikájú produkciók segítségével próbál rávilágítani a hit és a szakralitás közösségformáló, valamint a kereszténység nemzetépítő és -megtartó erejére” – írta *Dörner György* színművész, a budapesti Újszínház igazgatója a rendezvény beharangozójában.

A programok május 16–22. között a színházban, illetve a terézvárosi Avilai Szent Teréz-plébániatemplomban zajlottak. Színművekkel – *Szabó Magda* és *Sík Sándor* említett darabja mellett például *T. S. Eliot Gyilkosság a székesegyházban* című drámájával – éppúgy találkozhatott a közönség, mint koncertekkel, kiállításokkal és a szakrális művészetéről szóló kerekasztal-beszé- getésekkel. A fesztivált csütörtökön este *Sebestyén Márta* koncertje zárta.

dül a bosszú hajtja, ezért taníttatta ki fiát az európai eleganciára és diplomáciára épülő tudományára, ezért vállalja a keresztiséget és a sok véráldozatot is. Egyedül az hajtja, hogy a magyar nép újra nagy lehessen, és le-söpörje a színről elsősorban a szenvedélyesen utált németeket. Mindehhez – elképzelése szerint – két nemzedék felnövekedését kell kivárni.

Külön figyelmet érdemel a színpad elülső terét uraló kút, amelyben Géza – kis heródesi áthallással – folyton mossa véráztatta kezét. De mások, így Gyula és Tata is kénytelenek mosni kezeiket. Aki tiszta vizet önt a kútba, a másnap, hetedhét országra szóló szertartást előkészítve, az épp az éneklő pogány leány. Talán ő a darabban az egyetlen, aki valóban „tisztá”.

A zárójelenetben kiderül, ezt a kutat használják István megkereszteléséhez is – ilyesformán nem tudunk mit kezdeni az agyonterhelt szimbolikával.

Talán azt kívánja érzékeltetni a rendező, hogy a kereszténység térnyerése súlyos áldozatokkal járt?

Az Újszínház közönsége lelkesen tapsikol egy olyan, Géza szájába adott megjegyzésre, hogy „levehetné már Európa a napirendjéről a magyarokat”. Ha a darab rendezése emellett hitese és esztétikailag magasra értékelhető volna, azt mondhatnánk nagyvonalúan: szemet hunyunk a rendező és a színház egyébként meglehetősen izléstelen kormánypárti propagandája felett. De ez a darab nem tudta eldönteni, mit is akar sugallni, nem tudta eldönteni, viccelődik-e vagy dramatizál, és azt sem, pogány-e vagy keresztény.

A mélypont ünnepélye az volt, amikor a meggyilkoltak táncba kezdtek a színpadon, Sámán valami varázskellékével, Bönge a csülökkel, Tar a baltájával, az időközben halálba küldött, végleteleg megalázott Gyula fejedelem pedig a botjával hadonászott. A „szellemvilág” illetén formájú „elintézése” árulkodott az egyébként Kossuth-díjas rendező ez esetben talán kevéssé díjnyertes problémaérzékenységéről...

■ KINYIK ANITA

Randevú a királynőkkel

Beszélgetés Szamosi Szabolcs orgonaművésszel az országos OrgonaPont fesztiválról

► Az orgona a hangszerek királynője. Ha megszólal, betölti a teret, magasztos, fennkölt, ünnepélyes. A Filharmónia Magyarország idén június 1-jén első ízben rendezi meg az országos OrgonaPont fesztivált. Egész Magyarországot megmozgató programsorozatot terveznek. A rendezvény fővezetéseként május 30-án délelőtt Pécssett, a dóm kórtárában *OrgonaPont szakmai konferenciát* szerveznek. Pécs városában kezdte meg működését 1866-ban a leghíresebb hazai orgonaeépítő cég *Angster József* irányításával. A dédunoka, *Angster Judit* fizikus, orgonakutató is tart előadást a rendezvényen. A szakma és a hangszer iránt érdeklődők koszorút helyeznek el a gyár Mária utcai egykori épületének falán lévő emléktáblán, és látogatást tesznek a napjainkban működő legnagyobb helyi orgonaeépítő manufaktúrában. A felvezető nap estéjén a pécsi bazilikában *Bogányi Tibor*, a *Pannon Filharmónikusok* karmestere ezúttal csellón játszik, felesége, *Zászkaliczky Ágnes* orgonaművész pedig *Szamosi Szabolcs* orgonaművésszel együtt külön programban mutatja be a hangszer lehetőségeit.

Szamosi Szabolcs a Filharmónia május 15-i sajtótájékoztatóján

A fesztivál megálmodóját, Szamosi Szabolcsot kérdeztük arról, hogyan került kapcsolatba az orgonával.

– Középkorai tanulmányaimat 1985-től a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban végeztem – kezdi a beszélgetést az orgonaművész. – Amikor odakerültem, az osztályfőnökünk végigvezetett bennünket az épületegyüttesen. A főtemplomba érve orgonaszót hallottunk: éppen *dr. Áment Ferenc Lukács* orgonaművész gyakorolt az akkor vadonatúj orgonán. Nagyon magával ragadott a hangja, ezért jelentkeztem nála. Mivel korábban már tanultam zongorázni, ő azonnal fölvetett növendékének. Érettségi után visszakerültem Pécsre, és matematika–ének szakos tanári diplomát szereztem.

– Miként alakult ezután a pályája? – Mivel akkor Pécsen nem volt ilyen képzés, a főiskola mellett hetente Szegedre jártam *Égető Mária* tanárnőhöz, majd a fővárosban *Koloss István* növendéke lettem. Ezt követően 1994-től 2013-ig a pécsi bazilika orgonistája, zenei vezetője voltam, 1996-tól pedig a Grazi Zeneakadémia tanultam.

– Hogyan született meg az országos OrgonaPont fesztivál gondolata?

– Idén, az egyik téli vasárnap, amikor a belvárosi templomban voltam, *Filőp Géza* kántor megkért, hogy játsszak valamit. Ez időben a bazilika orgonája felújítás alatt állt. Hirtelen eszembe jutott, hogy most előtérbe kerülhet a többi templom orgonája, és így szélesebbé, akár országossá tehetnénk egy orgonafesztivált.

– Kivel osztotta meg ezt az ötletét először?

– *Bősze Ádámot*, a Bartók rádió műsorvezetőjét kértem meg, hogy hívjuk meg a történelmi egyházak szakmai képviselőit további együttgondolkodásra a megvalósítást illetően. *Dr. Finta Gergely* evangélikus, *dr. Bódis Tamás* református és *Tardy László* katolikus zenei vezető vett részt a megbeszélésen. Az említett egyházak püspökei beleegyezésüket adták – így *Gáncs Péter* evangélikus püspök is – a rendezvénysorozat megvalósításához. A szervezést a pécsi központtal működő Filharmónia Magyarország Kht. végezte, amelynek 2013 óta én vagyok az igazgatója.

– Melyek lesznek a június 1-jei fesztiválnap fő koncertjei?

– Négy nagy koncertet szervezünk a nap folyamán négy különböző helyszínen, a helyi egyházak által javasolt templomokban eltérő időpontokban. Az egyik helyszín a harkai evangélikus templom lesz, amelynek 1811-ben épített barokk orgonáját nemrég újították föl, és rekonstruálták az eredeti hangzást. Budapesten, a Bosnyák téri katolikus templomban, Debrecenben, a református Nagytemplomban, végül zárásként a pécsi bazilikában lesz még koncert. Városunkban például *Kovács Szilárd*, a székesegyház jelenlegi kántora és *Francesco Finotti* olasz orgonaművész ad hangversenyt.

Végezetül megtudtuk Szamosi Szabolcstól, hogy a fesztivál rendezvényeihez az országban bárhol lehet még kapcsolódni koncertekkel, kiállításokkal, dokumentumokkal. Érdekesként az orgonaművész megemlítette, hogy a fővárosi Westend City Center bevásárlóközpontban a fesztivál ideje alatt az aquincumi víziorgonát csodálhatja meg a közönség. ■ TÖRTELY ZSUZSA

ORSZÁGOS
ORGONAPONT
FESTIVÁL

FILHARMÓNIA
MAGYARORSZÁG

élmény + érték

SZERVEZZÜK
EGYÜTT!

2014. JÚNIUS 1.
REGISZTRÁLJON ÉS NYERJEN!
WWW.ORGONAPONT.HU

WWW.FILHARMONIA.HU TEL: +36 70 3711 701

Tisztelet a hősöknek

Kiss-Rigó László római katolikus szeged-csanádi megyés püspök és *Gáncs Péter* evangélikus elnök-püspök szolgált a hagyományos hősök napi ökumenikus istentiszteleten Kardoskúton, megemlékezve az első világháborúban és az évszázad azt követő konfliktusaiban a szabadságunkért elesett hősökön.

Kardoskúton a rendszerváltás után a temetőben épült első világháborús emlékmű, melyet később az evangélikus templom kertjében állított második világháborús emlékhely követett. A kisbékési településen a kilencvenes évek elejétől visszatérő hagyomány a hősök napi emlékünnepe.

sen a kilencvenes évek elejétől visszatérő hagyomány a hősök napi emlékünnepe.

Az alkalmon beszédet mondott *Lengyel György*, Kardoskút polgármestere, majd a helyi színjátszók és az általános iskolások adtak elő megemlékező műsort. Az eseményre – amelyen többek között Oroszába evangélikus lelkészei is részt vettek – *Gáncs Péter* püspököt elkísérte a Déli Evangélikus Egyházkerület felügyelője, *Radosné Lengyel Anna* is.

■ KISS TAMÁS felvétele

Negyedszázados a KÉSZ

A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ) fennállásának huszonötödik évfordulóját ünnepelte múlt szombaton a gödöllői királyi kastélyban. Mintegy háromszázötven egyesületi tag és vendég gyűlt össze a jubileumi alkalmon.

Az egyesületet 1989-ben alapította *Csanád Béla* katolikus pap, teológiai professzor, aki társaival együtt a rendszerváltó ország nemzeti szellemű és keresztény alapokon álló megújítását tűzte ki célul.

Az elmúlt negyedszázadban a KÉSZ Magyarország legnagyobb keresztény civil szervezetévé vált, és következetesen képviselte azt a konzervatív értékrendet, mely alapítása óta jellemzi. Sokoldalú tevékenységének mozgatórugója az evangélizáció, melyet elsősorban vallási, közéleti, kulturális és oktatási téren igyekszik megvalósítani. A jubileumi rendezvény megnyitó

beszédét a KÉSZ elnöke, *dr. Osztie Zoltán* tartotta, majd *Jókai Anna* író, *Mészáros József*, a Barankovics István

Alapítvány kuratóriumának elnöke és a társaság tagjai, illetve vendégei köszöntötték az ünneplő közönséget. ■ EvÉlet-infó

A szépség és a hit őrhelyei

Kétszáz éve született Ybl Miklós építész

► Ha élne világhírű építőművészsünk, *Makovecz Imre*, őt kérdézném *Ybl Miklósról*. Portréfilmje vetítése előtt egyszer hallottam Yblről emlékezni: „Ő volt a legnagyobb. Állnak csodálatos munkái, és állni fognak még nagyon sokáig!” Azt hiszem, a lényeg benne van e két mondatban; sokat nem tudunk hozzáadni.

A magyar építészet nagy alakja: Ybl Miklós kétszáz éve, 1814. április 6-án született. Az Operaház és számos más meghatározó budapesti középület, lakóház megálmodója. Nézem a megkopott képet: markáns, szakállas arc tekint rám. Barázdált homlok, erős, kissé göndör haj; finom bársonyszalag nyakendő, szép, sötét kabát.

Kár, hogy a *Vasárnapi Ujság* 1882-es felvétele nem mutatja a teremőket. A fáradhatatlan férfit, aki hajnalról késő estig járta a fővárost, hogy felügyelje pompás épületeit. Az arány, a szimmetria azonnal fölismerhető művészetében. Országjobbító szándéka, ahogy a teljesség igényével dolgozott. Szerény ember volt, nem a szavak tudója. Bejárt földrészeket, hogy tanuljon a legnagyobbaktól, s egyszer ő ma-

ga is közéjük emelkedjen. Első komolyabb megbízását *gróf Batthyány Lajos*tól kapta, *Pollack Mihály* fiával, *Ágostonnal* átépítették a gróf ikervári kastélyát. Önálló munkája először a

főti katolikus templom, majd a budapesti lovarda, aztán a gyönyörű Ungerház volt. Újabb itáliai tanulmányútja után erőteljesebb alkotások születtek: a Budai Takarékpénztár, a mai olasz intézet, az egykori bankpalota a Reáltanoda utca sarkán, a Rác fürdő...

A budapesti bazilika (1867–91) építését a kupola omlása után vette át, és formálta, javította egész életében. Az eddigiekből úgy tűnhet, hogy

Ybl Miklós Budapest építője volt. Nem teljesen igaz, mert vidéken is számos templom, bérház, kastély őrzi keze nyomát. Csurgó, Ókigyós, Marcali, Surány, Doboz, Kétegyháza, Lengyeltóti, Parád büszkén óvja és vigyázza erős hajlékait.

Ybl monumentális középületei adták meg a főváros arculatát. Az Operaház (1875–1884) az Andrássy út építésének a betetőzése. A kor egyik büszkesége, szüntelenül szépülő szentélye. „Architektúrája az észak-itáliai építészet harmonikus átlénygése – írta *Sisa József* –, az épület egésze a tervezői gondosság és kimerült ízlés jegyét viseli.” Árkádok, festői homlokzata, derengő fényben tündöklő terei s főként tágas, lábaktól megkopott lépcsőháza révén ma is Európa ékessége.

Végigjárva az ismertebb állomásokat, befejezésül a főti templomról szöveg. Harmincegy évesen kapta a fontos felkérést, és meghálálta a bizalmat. Isten háza egyszerű és monumentális szépségben tölti be a teret, kapcsol össze eget és földet. Nem egyedül áll a dombon, mellette a parókia és az iskola. 1845-ben fektették le az alapokat, a 48-as forradalom késleltette építését, talán ezért lett a többszöri erőgyűjtés után a hit csendes-szép őrhelye. ■ FFL

B A L L A G Ó I D Ő

Fiatalember, maga mire föl szerény?

Állítólag Kosztolányi Dezső tette föl a címben olvasható meghökkentő kérdést valakinek, jelezvén, hogy a szerénység és nagyképűség, alázat és dölyf kérdése közel sem olyan egyértelmű, mint hinnénk. Ez a felismerés vezetett oda, hogy a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola tavaszi csendesnapján, április 29-én ezt a kérdést vizsgáljuk.

A középponti kérdés az alázat volt, de a témák ennek a teljes holdudvarát igyekeztek körüljárni: megalázás; emberi méltóság; alázat és vezetés; világi felsőbbség; dölyf; szerénység és álszerénység; minek vagyok alávetve, és minek vagyok ura? Folytathatnánk a hívószavak felsorolását egészen az alázat legnagyobb helyéig: Krisztus keresztyénjéig.

A nap közös áhítattal kezdődött, amelyen a 8. zsoltár nyomán gondolkodtunk azon, milyen is az ember: látván a hegyeket, a csillagokat, saját kicsiségünket éljük meg (kicsoda az ember, hogy gondot viselsz rá?), hogy aztán a következő sorban azt olvashassuk: mindent a lába alá vetetél. Ez volt hát a gondolati felütés: kicsinyek vagyunk vagy hatalmasok?

Ezt a kérdést járták körül az előadások, beszélgetések is: a diákok két, egyenként szűk másfél órás blokkban beszélgetéseken, előadásokon vehettek részt. Mindkét blokkban tíz-tíz különböző téma várta őket: beszélgethettek hittanáraikkal, környékbeli lelkesekkel és az iskolapszichológussal, esetleg a KÖSZI (Keresztény

Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért) Budapestről érkezett önkénteseivel, vagy meghallgathatták és végiggondolhatták az iskola szintársulatának, a dESZKa Társulatnak a *Kontakt* című előadását. Ezzel párhuzamosan a tanári kar *Az alázat értelme* címmel hallgathatott előadást.

A csendesnapot záró áhítat különös módon kapcsolódott a nap témájához. Ez az alkalom volt ugyanis a végzős diákok búcsúja is, hiszen másnap volt a ballagási ünnepség, tehát ez volt az utolsó alkalom, amikor ez a közösség így, egyenruha nélkül együtt lehetett.

Pál apostol Krisztus-himnusza arra figyelmeztette a búcsúzókat: Jézus alázatának az egyik jele, hogy vállalta az emberléte, nem akart a partvonalon maradni.

„Kezdzetek el élni!” – szöveg a biztatás mind a prédikációban, mind pedig énekekben (az *Anna and the Barbies* együttes ismert énekét, a *Már-ti dalát* az igehirdetés részeként élőben hallgathatták meg egy tizedikes diák, *Németh Alexandra* előadásában). Az áhítat – és egyben a csendesnap – végén a ballagó osztályok énekeltek búcsúztak el a többiekkel.

Van-e jogom büszkének lenni, ha egyszer alázatoságot tanultam? A kérdésfelvetés eleve rossz. Hiszen talán épp arra vagyok a legbüszkébb, amit ajándékba kaptam: most például arra, hogy együtt gondolkodhattam és énekelhettem ezekkel a fiatalokkal...

■ HEGEDŰS ATTILA *iskolalelkész*

Szárnyra kelnek, mint a sasok

„Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki és rendelteltek titeket arra, hogy elmenjete, és gyümölcsöt teremjete, és gyümölcsötök megmaradjon, hogy bármit kértek az Atyától az én nevémben, megadja nektek. Ezt azért parancsolom nektek, hogy szeressétek egymást.” (Jn 15,16–17)

Gáncs Péter elnök-püspök köszöntőlevelét olvasva éreztem azt, hogy lám, ez a két osztály, a két tizenkettedik is bizony elérkezett arra a pontra, ahonnan már a felelősség, az önállóság útjára lépnek.

Vajon milyen lehet? Talán nem is akarom tudni... Felkelni aznap reggel a tudattal, hogy igen, ma elbúcsúzunk az iskolától, elbúcsúzunk a diákoktól, és idén már csak az érettségire térünk vissza.

Bemenni az iskolába, és a délelőtti folyamán bolondballagóként feldobni azoknak a napját, akik még évekig koptatni fogják a gimnázium padjait.

Aztán kilépnek az iskolakapun, hogy délután fél négykor ünnepi díszben lássuk őket viszont feketében és fehérben, Luther-rózsával a ruhájukon. Az arcok már komolyak – már amennyire ez elvárható –, a lányokon vízálló smink. Még egy utolsó osztályfőnöki órájuk van, és amikor felsorakozva megjelennek az ajtóban, mindenki vállán tarisznya, a kezekben rózsák.

Gyönyörű és megható látvány, ahogy a két osztály egymás után énekelve, lassan végigvonul a folyosón, szemébe mosolyogva a sorfalat álló diákoknak és – igen – szemébe mosolyogva a jövőnek. Vagy éppen néhány könnyecpet hullatva a múlt, az iskolához fűződő élmények emlékére.

Idén a ballagás ezen része is különösen szép volt, hiszen iskolánk fiúkörosa hagyta el az alma matert. Aki pedig oly sok énekversenyt nyer, annak a ballagás ünnepélyességében talán még szebben cseng a hangja, mint máskor.

Kint az udvaron a diákok megállnak. A zászlóvivők kezükbe veszik az iskola és nemzetünk lobogóját, majd miután én bent köszöntöm az egybegyűlteket, orgonaszó kíséretében lassan bevonulnak. Már most van néhány édesanya, akinek szemében könny csillog. Hiába, új fiatalok rö-

pülnek ki a biztonságot nyújtó légkörből a veszélyes, mégis elkerülhetetlen életbe.

Miután mindenki leült, iskolalelkészünk, *Csorbané Farkas Zsófia* először a különleges pillanatokról beszél. Aztán felszólítja a ballagókat, hogy járuljanak az oltár elé. Megadja őket. Mindenki személyre szabott bibliai idézetet, útmutatást kap. Elmosolyodunk, ha egy-egy ilyen áldásról tudjuk, miért is ezzel szólította meg a diákok Zsófi néni.

FEKETE GYULA FELVÉTELE

A ballagás áhítatrészét követően *Hallgatóné Hajnal Judit* igazgató asszony tart beszédet. *Radnóti* nyomán gondolatban az *Insula Lutherana* fölé röpíti a hallgatóságot. Az elmélyülést segíti a falra kivetített légi fotó is – „Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj” –, két híd között egy megáradt folyó, a folyó mentén egy nagy épületegyüttes. Benne az idegen semmit sem lát, sem templomot, sem iskolát.

A szavak, amelyek ekkor hangoztak el, nemcsak a ballagókat, de minket, fiatalabb diákokat is megérintenek. Rádöbbenünk, hogy mi mindent jelent ez az iskola minden ide járó tanulóinak. Ekkor az igazgatónő a két végzős évfolyam tanulóit sorolja fel. De nem vérsor szerint, hanem mindenkit a saját érdeklődési körének, tehetségének megfelelő jelzővel mutat be. A sportolókat, a nyelvzsenuket, az énekkar tagjait – csupa személyes gondolat.

A két osztály műsora következik. *Budai Réka* búcsúzik először a 12., majd *Varga Dániel* a 12./VIII. osztály nevében. Tréfás és komoly mindkét beszéd egyszerre. Senki sem tudja most, hogy sírjon-e vagy nevéssen. Ekkor *Fekete Zoltán* búcsúzó diákunk előadásában elhangzik *Arany János Domokos napra* című verse. Felemlő a pillanat.

Lassan közeledünk a ballagás fénypontjához, a közös dalhoz. A két osztály együtt énekel: „Valaki mondja meg, milyen az élet, / Valaki mondja meg, mér' ilyen, / Valaki mondja meg, mér' szép az élet, / Valaki mondja meg, miért nem...”

Körbenéznek a templomban. Elvarázsolt tekintetű, könnyáztatva szülői arcokat látok mindenütt. Megértem őket. Ebben a pillanatban én is átérzem már a búcsúzás édes-bús fájdalmát. Az ember látja, és tudja, hogy valami lezárult. Valami véget ért, hogy egy egészen új dolog kezdődhessen...

Miután a dal elhallgat, műsoruk zárásaként a diákok átadják a köszönet virágait édesanyjuknak. Megható jelenetek sora játszódik le az orrunk előtt, miközben a 11. évfolyam képviselői felsorakoznak az oltárnál, és a ballagó diákok zászlót kísérő tagjai – kezükben a lobogókkal – szembeállnak velük. Ekkor következik az a rész, amikor az emberben tudatosul, hogy ugyan egy korszak befejeződik egy évfolyam számára, de újra és újra visszatér majd. Csupán a szereplők lesznek mások...

A tizenkettedikes diákok átadják a zászlókat a 11. évfolyam képviselőinek. És neveikkel feliratozott szalagot kötnek az iskola lobogójára. Majd a Biblia átadása következik. Iskolánk mottójával *Varga Nárcisz* veszi át. És a mottó belevesződik a szívünkbe, de főként a ballagókéba, hogy további útjuk során fényt mutasson és reményt adjon nekik: „...akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.” (Ézs 40,31)

■ IZER JANKA

11./VII. osztályos diák
(Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ, Győr)

IVANKOVICS KRISTÓF FELVÉTELE

Kedves végzősök!

Azért vagyunk itt, mert négy évvel ezelőtt a sors szeszélye valamennyiünket ide vezérelt. Ide vezérelt, és adott nekünk új barátokat, új próbákat – és bizonyos értelemben új otthon is.

Most itt vagyunk a négy esztendő végén, és nagyon hálás a szívünk. Hálásak vagyunk Kürtös tanárnőnek, Óze tanárnőnek és Guóth tanár úrnak – ők voltak velünk a legtöbbet –, de minden más tanárunknak, szüleinknek és egymásnak is. Ők tudják, hogy miért, és ez így szép.

Szóval hálás szívvel, de itt ülünk, kezünkben virágok, fejünkben kósza emléképek – merthogy emlékezzünk.

Visszaemlékezzünk az első találkozásra Csákváron. Osztálykirándulásainkra Pécsen, ahol a megye összes múzeumát bejártuk; Szegeden, ahol mindnyájunkat megbírságotlaltak; Egerben, ahol a szépasszony-völgyi mulatságok után többen eltévedtek, és ezért

rosszul lettek. És ott van Erdély, amely a polgári pihenőben eltöltött órák örömein túl kinek-kinek sajátos cezúrákat jelöl majd az életében – amelyeket talán soha el nem felejt...

Visszaemlékezzünk továbbá a bakonybéli napok fáradalmaira, a Koszela-rezidencia és az iskolai bennalvós mulatság hangulatára, valamint a vörösvári, de még inkább az irsai banzáj – hozzáteszem: majd még vissza-visszaköszönő – éjszakáira...

És hogyan emlékeznénk vissza az egyszerű hétköznapiakra! Visszaemlékezzünk mi mindenre, és annyi történet, ahány diák. Sokunk életében ez volt az utolsó olyan közösség, amelyben – mint egy nagy család – ennyi ideig együtt voltunk. A közösség tagiként megtanultuk szeretni egymást, és különös erőt jelentett számunkra a tudat, hogy egy csapat vagyunk.

Visszaemlékezzünk. És így vissza-

emlékezve megállapíthatjuk, hogy csodálatos múltunk van. De csakugyan a sors szeszélye tette volna velünk mindent a jót? Mert ha életünk mindössze véletlenek sorozata, akkor vajon mit várhatunk a holnaptól?

Féljünk talán?

Ne! Semmiképpen se! Mert hisszük, hogy mindannyiunk életében Isten személyre szóló terve valósul meg. Ezért nincs okunk félni a holnaptól. Mert ahogyan eddig gondunkat viseltük, úgy ezután sem feledkezzünk meg róluink, akkor sem, ha harmincfelől jötünk, és most harmincfelől megyünk...

■ MÁRKUS MÁTÉ és SZALAY ZSÓFI

A beszéd – az idei Ordass Lajos retorikaversenyen első helyezést elért fiatalember előadásában – elhangzott a Deák téri evangélikus templomban, a gimnázium ballagási ünnepélyén.

T. PINTÉR KÁROLY FELVÉTELE

DÉLIBÁB VAGY FORRÁS, LÁTSZAT VAGY VALÓSÁG, PUSZTA ELMÉLET VAGY ÉLET?

Missziói napra készülünk

Egy európai ember eltéved a sivatagban. Hosszú bolyongás után meglát egy tiszta vizű forrást, amely az életét menthetné meg. Utolsó erejével megindul a víz irányába, de megtorpan, mert azt gondolja, hogy csúf tréfát űz vele a képzelete. Erőtlenül összeesik, és szomjan hal... ott, a forrásvíz mellett.

János az evangéliumának vége felé ezt írja: „Ezek pedig azért írtattak meg, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és e hitben életetek legyen az ő nevében.” (20,31) Ezért az igazságot sokan üldözést szenvedtek, de nem lehetett az evangéliumot feltartóztatni, rövid idő alatt eljutott az üldöző rendszert működtető erők családjaihoz is. Központi kérdéssé vál-

tott birodalmi gyűlésen. Társadalmat, gazdaságot átváltoztató erejéről tanúskodik a reformáció. Az evangélium ereje van az angliai rabszolga-kereskedelmet megszüntető törvény mögött, és – bár ezt sokan vitatják, de – a szakszervezetek létrejöttének történetéből sem hagyható ki.

A missziói nap témája: a titok nyitja, azaz az evangélium titka. Itt állunk a forrás mellett, újra felfedezhetjük életet adó erejét, valóságát. Újra rácsodálkozhatunk a kincsre, amelyet nevében is hordozunk. Újra rábízhathatjuk életünket Jézus Krisztusra. Újra összetörhet bennünk mindaz, ami miatt értéktelen dolgokat tartottunk értékesnek, és az igazi kincs felfedezésére nem vágytunk.

Három kerület, három helyszín – egy üzenet, egy cél. Győr, Dabas, Orosháza majdnem egy egyenes vonal mentén helyezkedik el a térképen, kereszttől Magyarországon.

Imádkozunk azért, hogy egyházunk megújulását szolgálja a missziói nap. Kérjük a Szentlélek ajándékát és világosságát, hogy megélt igazságá váljon bennünk az evangélium, és lehessen „kreatív fertőzés” közöttünk. Könyörögjünk Isten bocsánatáért, hogy rendezni tudjuk a múltunkat. Vigyük imádságban Isten elé hétről hétre magyarországi evangélikus családunk jövőjét.

■ BOZORÁDY ANDRÁS
kerületi missziói lelkész
Északi Egyházkerület

A TITOK NYITJA
MISSZIÓI NAP AZ ÉSZAKI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLETBEN
2014. MÁJUS 31., SZOMBAT | DABAS, OBO ARÉNA (ISKOLA U. 5.)

9.00: ÉRKEZÉS – KÖZBEN ÉNEKLÉS
9.30: KÖSZÖNTÉSEK
9.45: KÖZÖS ÉNEKLÉS
10.00: EVANGÉLIZÁCIÓ ÉS ÚRVACSORA – KOVÁCSNÉ TÓTH MÁRTA LEKÉSZ
11.00: ELŐADÁSOK: AZ EVANGÉLIUM TITKA – NÖVEKEDÉS KÖZÖSSÉGEINKBEN
• A GYŰLEKEZETBEN – GARÁDI PÉTER, A BUDAÖRSI EVANGÉLIKUS GYŰLEKEZET VOLT FELÜGYELŐJE
• A CSALÁDBAN – HERKELYNÉ MELINDA, A SAREPTA BUDAI EVANGÉLIKUS SZERETETOTTHON FŐNÖVÉRE, ÖTGYERMEKES ÉDESANYA
• A TÁRSADALOMBAN – FÁBRI ISTVÁN CSÜMÖRI POLGÁRMESTER
12.00: EBÉD
13.00: ÉNEKLÉS
13.15: PÓDIUMBESZÉLGETÉS AZ ELŐADÓKKAL – MODERÁTOR: FABINY TAMÁS PÜSPÖK
14.00: CSOPORTOS BESZÉLGETÉSEK
15.30: ZÁRÓ RÉSZ
• KONCERT
• ZÁRÓÁHÍTAT ÉS ÚTI ÁLDÁS – FABINY TAMÁS PÜSPÖK

GYERMEKPROGRAMOKRÓL AZ EGÉSZ NAP FOLYAMÁN GONDOSKODUNK.
A MISSZIÓI NAP OFFERTÓRIUMA A GYŐNI EVANGÉLIKUS TEMPLOM TORNYÁNAK FELÜJÍTÁSÁT SZOLGÁLJA.
A LUTHER KIADÓ EGÉSZ NAP JELEN LESZ, ÉS KEDVEZMÉNYES VÁSÁRLÁSI LEHETŐSÉGET KÍNÁL AZ ÉRDEKLŐDŐKNEK.
KÉRJÜK, HOGY EBÉDRŐL MINDENKI MAGA GONDOSKODJÉK! KÁVÉT ÉS ÁSVÁNYVIZET AZ EGYHÁZKERÜLET BIZTOSÍT. AZ ARÉNA BÜFÉJE EGÉSZ NAP NYITVA TART.
A BUSSZAL ÉRKEZŐ CSOPORTOK A TÁVOLSÁG FÜGGVÉNYÉBEN 15-30-50%-OS TÁMOGATÁST IGÉNYELHETNEK AZ EGYHÁZKERÜLETTŐL.

KÉRJÜK, JELENTKEZÉSÜKET MÁJUS 28-IG KÜLDJÉK EL AZ ON-LINE REGISZTRÁCIÓS ŐRILAPON, AZ EGYHÁZKERÜLET HONLAPJÁN: ESZAK.LUTHERAN.HU

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:
BAK PÉTER EGYHÁZMEGYEI FELÜGYELŐ (+36 30 626 8309), SELMECZI LAJOS EGYHÁZMEGYEI MISSZIÓI LEKÉSZ (+36 20 824 4902)

Évfordulós ünnepi istentisztelet a bagolyirtási Názáret-templomban

Szeretettel adjuk hírül, hogy a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület mátrai Názáret-templomában ez évben is májustól októberig minden vasárnap fél 12-kor istentiszteletet tartunk. A templom címe: Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9. Jézus szavával hívunk: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan!”

Június 1-jén, vasárnap a fél 12-kor kezdődő ünnepi istentiszteleten emlékezünk meg a Fébé bagolyirtási temploma felszentelésének huszadik évfordulójáról. Az istentiszteleten D. Szabik Imre ny. püspök szolgál, aki 1994. augusztus 25-én szentelte fel a templomot.

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület szeretettel vár minden érdeklődőt.

ROGATE VASÁRNAPJÁRA

Misztikus pillanat

Jákób így imádkozott a Jabbók patak partján: „Nem bocsátlak el, Uram, amíg meg nem áldasz engem!” (1Móz 32,27)

Jákób tipikusan anyagi ember volt. Minden gondolatával anyagiakhoz kötődött. Mindenkin átgázolt, csak hogy neki több jusson. Becsület dolgában sem voltak különösebb lelki problémái. Rászolgált nevére: „Jákóbnak”, azaz „csalónak” hívták. Életstílusát ez határozta meg. Természetesen minden gondját-baját is anyagi síkon akarta rendezni.

Ez a sikeresnek mondható ember egy este a Jabbók patak partján egyedül maradt. Erről a döbbenetes magányról Juhász Gyula így ír:

„Eljön mindenkinek a pillanat / Mikor egészen egyedül marad, / Mikor mellette senki, semmi más, / És nem segít se átok, sem sirás. // Az élet távol, a halál közel, / Bűnt, balgaságot semmi sem főd el, / Mikor az ember az Írás szerint / Megméretik és megítéltetik. // Eltűnnek a boldog káprázatok, / Minden, mi az életnek színt adott. / Kialszik a remények csillaga / S a lélek van a pusztában maga.” (Venit summa dies...)

Ezt a pillanatot mindnyájan szeretnénk elkerülni. Félnünk tőle. Ez a pillanat mégis eljön. Lehet, hogy egy üres délutánon, amikor mindenki elment hazulról, és a Bibliánkban vagy emlékeinkben lapozgatunk. Lehet, hogy egy váratlan csődhelyzetben, amikor szapannuborékként lesz semmivé minden tervünk. Vagy éppen a siker csúcán, amikor elérve a célt döbbenet látjuk, milyen kicsi az, amit olyan nagyknak tartottunk.

Eljön a pillanat. Lehet, hogy a kórházi ágyon, amikor nem a Jabbók patak csobogása, hanem a szomszéd ágyon fekvő beteg jajgatása töri meg az éjszakai csendet. Lehet, hogy egy istentiszteleten éljük át Jákób szent tusakodását.

Ebben a misztikus pillanatban megváltozott Jákób életszemlélete: már nem az anyagiakat, hanem Isten áldását tartotta a legfontosabbnak. Már nem az volt a lényeges, amit magának mondhatott. Az áldásért, Isten szeretetének élményéért könyörgött, amelyet a világ minden kincse sem pótolhat. Ehhez képest minden más mellékes.

Ha eljön életünkben ez a pillanat, ne féljünk tőle, hanem könyörögjünk az áldásért. Bátran elmondhatjuk mi is Jákób imáját: „Nem bocsátlak el, Uram, amíg meg nem áldasz engem!”

■ MADOCSEI MIKLÓS

HETI ÚTRAVALÓ

„Áldott legyen Isten, mert nem utasította el imádságomat, szeretetét nem vonta meg tőlem.” (Zsolt 66,20)

Húsvét ünnepe után az 5. héten az Útmutató reggeli és heti igéi az imádkozó és az Úrra néző gyülekezet képét tárják elénk. Rogate – imádkozzatok szüntelenül, Isten Krisztusért meghallgat. „Kiáltok a magasságos Istenhez, ő mellém áll mindenkor.” (GyLK 712) „Minden jó adomány és tökéletes ajándék felülről, a világosság Atyjától száll alá, akiben nincs változás, sem fény és árnyék váltakozása.” (Jak 1,17; LK) Jézus imánk meghallgatását igéri: „...amit csak kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. ...kérjétek, és megkapjátok...” (Jn 16,23-24) Luther írja: „Az imádság egyedül a hit műve, ezért imádkozni csak a keresztyén tud – Isten Fia nevében, akire megkeresztelték. Ezért aztán bizonyos abban, hogy imádsága Isten tetszésére van.” Pál kér: „...tartsatok könyörgéseket, imádságokat, esedezéseket és hálaadásokat minden emberért... Ez jó és kedves a mi üdvözítő Istenünk színe előtt, aki azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön...” (1Tim 2,1,3-4) Salamon bölcsességet kért az Úrtól: „Adj... szolgáltnak engedelmes szívet, hogy tudja kormányozni népedet...” És beteljesült: „...olyan bölcs és értelmes szívet adok neked, hogy hozzád fogható nem volt előtted, és nem támad utánad sem.” (1Kir 3,9,12) Amalékot legyőzte Izráel, mert Mózes fölemelt kézzel imádkozott (lásd 1Tim 2,8). „De Mózes kezei elfáradtak. (...) Áron és Húr pedig tartotta a kezét..., úgyhogy két keze fölemelve maradt naplementéig.” (2Móz 17,12) Jézus tanítványainak mintaimát adott: „Amikor imádkoztok, ezt mondjátok: Atyánk...” (Lk 11,2-4) S feltámadása után negyven nappal a mennybe ment, Isten jobbára ült. Közbenjár egyházáért, megígérte: „...ha felemeltem a földről, magamhoz vonzok mindeneket.” (Jn 12,32) „Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére, aki a reá váró öröm helyett keresztet szenvedett, és Isten jobbára ült.” (Zsid 12,2; LK) Az Úr Jézus felemelte a kezét: „És miközben áldotta őket (tanítványait), eltávolodott tőlük, és felvitetett a mennybe.” (Lk 24,51) „...szemük láttára felemelgetett, és felhő takarta el őt... Amint távozása közben feszülten néztek az ég felé, íme, két férfi állt meg mellettük fehér ruhában, és ezt mondta...” (ApCsel 1,9-11) „Galileabeli férfiak, mit néztek az ég felé? Ez Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, ekképpen jó el – ítéletre.” (GyLK 708) Pilátus előtt Jézus nem titkolja: „Az én országom nem e világból való. Te mondod, hogy király vagyok. Mindenki, aki az igazságból való, hallgat az én szavamra.” (Jn 18,36-37) Pál kéri a Krisztusban hívőktől: „Minden imádságotokban és könyörgéseitekben imádkozzatok mindenkor a Lélek által; könyörögve valamennyi szentért.” És áldást kíván: „A kegyelem legyen mindazokkal, akik el nem múltó szeretettel szeretik a mi Urunkat...” (Ef 6,18,24; RÜF) Pünkösöd böjtjében ti is így „Imádkozzatok, és buzgón kérjétek!«... / Tiszta szívet és Szentleket adj nekünk! / Hallgass meg, Fiad nevében ha kérünk!” (EÉ 88,1)

■ GARAI ANDRÁS

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Kaméleon

Ha valaki nyáron a szüleivel Spanyolországba vagy Kréta szigetére utazik, és jó szeme és jó adag szerencséje is van, megpillanthatja ezt az állatot. Többnyire valamelyik bokorban ül, és miután színét változtatni tudja, teljesen beleolvad a környezetébe. Akár órákig képes mozdulatlanul ülni, miközben arra vár, hogy rovar kerüljön a közelébe.

Szemeit egymástól függetlenül tudja mozgatni, az egyikkel erre, a másikkal arra néz, de amikor felbukkan egy lepke vagy sáska, a jó célzás érdekében mindkét szemét ráirányítja. Aztán amikor áldozata közelebb jön, villámgyorsan kilöki a végén bunkószerűen megvastagodott nyelvét, és a szájába kapja zsákmányát.

Hosszú nyelve – melynek mérete testhosszának felét is elérheti – nyugalmi állapotban összehúzza fekszik a garatban. A bunkón barázda

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

A legyek érezték a hús szagát, hamar megtalálták a nyílást, és berepültek a terráriumba. A kaméleon arasznyira ült a csali előtt, és várt. Amikor aztán a légy odaszállt, a kaméleon célzott és „lőtt”, azaz kicsapta a nyelvét, és bekapta a legyet.

van, az ebben található mirigyek ragadós váladékot termelnek. A váladékban a célba vett rovar egy pillanatra megragad, de a következőben már a kaméleon szájában találja magát.

A kaméleonok az Óvilág lakói – a legtöbb faj Afrikában és Madagaszkáron él. Utóbbi igazi kaméleonparadicsom, de ha az utolsó esőerdőket is kiirtják, eltűnnek onnan ezek az állatok is. Eltűnhet például az óriáskaméleon, melynek hossza akár hatvan centiméter is lehet.

A hatvanas években hajósok hoztak Magyarországra egy közönséges kaméleont valakinek, de ő nem tudott mit kezdeni vele, így átadta nekem. A terrárium a nyitott ablakban állt, dróthálós tetejének közepén húszfórintosnyi lyuk volt. A benne lévő ág végére kis húsdarabot tűztem.

Nyáron levittük Badacsonyra, ahol egy virágzó nyári orgonabokron kedvére vadászhatott. Néha órákig ült egy helyben, és türelmesen várta, hogy lepke repüljön a közelébe. Egy éjszakai zápor után a szőlőlevelekről itta a vízcseppeket, majd két karó közzé feszített zsinóron sétált, mint valami kötélátúzó.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit eszik az óriáskaméleon?
2. Hogyan szaporodnak a kaméleonok?
3. Mire használják a hosszú farkukat?

Válaszok: 1. rovarok mellett apró em-léseket, madarakat, gyíkakat; 2. egyes fajok tojással, mások elevenszülők; 3. kapszakkodásra.

Péter

▶ Mostani ötrészes sorozatunkban Jézus egyik tanítványának, Péternek az életéből idézünk fel eseményeket. Mindegyik történethez egy-egy rejtvény is tartozik. A helyes megfejtéseket összegyűjtve, mind az ötöt együtt küldjétek el szerkesztőségünk címére (1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: **Gyermekvár.**

GYERMEKVÁR

Jézus feltámadása után negyven napig volt még a földön. Akkor felvitte tizenegy tanítványát egy hegyre, és azt mondta nekik:

– Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön. Menjete el szer-te a világba! Tanítsátok az embereket, és kereszteljétek őket az Atyának, a Fi-

3. únak és a Szentléleknek a nevében! Tanítsátok őket arra, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek! Azzal fejezte be Jézus a beszédét, hogy megígérte tanítványainak: – Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Elküldöm nektek a Szentlelket. Maradjatok Je-

ruzsálemben, amíg nem kapjátok meg a mennyei erőt!

Megáldotta őket, miközben a szemük láttára felemelkedett a mennybe.

Fejtsétek meg a titkosírást, és elolvashatjátok Jézus egyik parancsát, amelyet mennybemenetele előtt a tanítványoknak adott.

A =		G =		N =	
Á =		I =		P =	
D =		Í =		T =	
E =		K =		V =	
É =		M =		Y =	

Baleset történt az erdőben – egy csiga nekiment egy fának. A még kissé kótyagos balesetes a helyszínre érkező csigarendőrnek pontosan felvázolja, hogy történt a meglepő baleset. – Az úgy volt, biztos úr, hogy épp siettem hazafelé, amikor hirtelen kinőtt előttem ez a fa!

A magát hegedűművésznek tartó zenész szörnyű koncertet ad vidéken. A közönség negyedóráig bírja, majd hangos füttyszó kíséretében alaposan meg-

dobálja a fellépőt almával, hagymával, krumplival. A hegedűs abbahagyja a játékot, és széles mosollyal az arcán, mélyen meghajolva hálálkodni kezd: – A családom nevében is köszönöm a sok drága zöldséget!

Pingvinmama jégkockába fagyott halat tesz este a családja elé, mire a pingvinbébi fanyalogva megkérdezi: – Már megint hideget vacsorá-zunk, anya?

HUMORZSÁK

A szavannán egy kilapított zebra fekszik, alig van benne élet. Mellette áll a kislefánt, és dicséretet várva, aggódva kérdezi az anyukájától: – Mama, most szabályosan keltem át a zebrán?

► Már gyülekeztek a szürke fellegek, de a közelgő tavaszi zápor előtt szerencsére még épp elértem az öreg budapesti bérházat, ahol vendéglátóm – a közelmúltban elhunyt dr. Luthár Jenő ügyvéd, egykori országos egyházi jogtanácsos felesége, Jánossy Márta – lakik. Mihelyt megláttam a kedves, életvidám idős hölgyet, azonnal éreztem, hogy sok érdekes dolgot mesél majd nekem.

– Mit is mondhatnék magának röviden valakiről, akivel 1954-ben kötöttünk házasságot, és az idén bekövetkezett haláláig, vagyis hatvan évig élünk együtt...? Úgy gondolom, hogy a férjem leginkább talán elkötelezettség volt nevezhető. Volt benne tartás. Ha ő egyszer elhatározott valamit, ahhoz mindig ragaszkodott. – Van ebben a jellemzésben valami „katonaság”...

– Érdekes, hogy ezt mondja, mert az apósomat, aki vendéglátócsaládból származott, katonatisztnak nevelték; anyósom pedig egy Pozsony melletti, bazini kisbirtokos családból való volt. Szentgotthárdon éltek, két fiuk született: Lajos és 1929-ben a férjem, Jenő, akit a családban mindenki egyszerűen csak Bibusnak hívtak.

Hittel, hitelesen, hűséggel

Látogatóban néhai dr. Luthár Jenő özvegyénél

– És őt nem a kereskedelem vagy a katonaság, hanem inkább a jog vonzotta.

– A soproni evangélikus líceumba járt – a család többgenerációs lutheránussága mindig nagyon fontos volt az ő számára is. Amikor megsúgták neki, hogy a Hortobágyra kitelepített osztályidegen apja miatt nincs esélye a felsőoktatásban, akkor a katonaságnál megszerzett gépkocsi-vezetői tudásával teherautó-sofőrnek ment el a Mélyépítő Vállalathoz. És ez lett a szerencséje, mert így, fizikai dolgozóként már „megfelelő volt” ahhoz, hogy felvegyék a jogra. 1958-ban végzett, és a 9-es számú ügyvédi munkaközösségbe került. Szakmai meggyőződését szem előtt tartva mindig igyekezett a bajbajutottak szolgálatára állni. Tevékenységét a Budapesti Ügyvédi Kamara 2005-ben örökös tiszteletbeli tagsággal ismerte el, aranyoklevelét pedig 2008-ban vehette át.

– És egyházának is nyújtott jogi segítségét, hiszen országos egyházi ügy

jogtanácsos, valamint gyülekezetében, a Fásorban presbiter is volt.

– Valóban rendelkezésre állt minden kérdéses jogi ügyben. Ez a szolgálata is lényeges volt, de én megemlíteném még azt a fontos munkát is, amelyet a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium újraindítása érdekében végzett. A férjem ugyanis tag

A SZERZŐ FELVÉTELE

ja volt annak a szakértői bizottságnak, amely az intézmény ismételt működtetésének lehetőségeit vizsgálta.

– Elmondhatjuk hát, hogy Jenő bácsi szakmai és egyházi életútja sike

resnek volt mondható, és emellett persze a magánélete is társával, Márta néniével az oldalán...

– A férjem szülővárosában ismerkedtünk meg egy barátnőm révén; de én bizony őt esztendeig nem is vettem észre igazán, aztán egyszer csak „mégis” nyakig benne voltunk a szerelemben... (Névet.) 1954-ben házasodtunk össze, egy évre rá pedig már meg is született a lányunk, Barbara, később a fiunk, Jenő, és ott van még a „harmadik gyermekünk” is, a férjem elsőszülött fia, Péter. Idővel aztán jöttek az unokák – lányomnak három örökbe fogadott gyermeke van –, majd Péter révén a dédunokák is. Csodások, végtelemül szeretem őket mind.

Amiben csak tudtam, segítettem a férjemnek. Bár én más foglalkozást választottam, mint ő – voltam például műszaki rajzoló, kelmefestő, bírósági alkalmazott és egy könyvkiadó munkatársa is –, mindig érdekelt a jog világa.

– Jól tudom, hogy talált magának egy speciális foglalatosságot az egyházban is?

– Én magam ugyan református vagyok, de a férjem révén természetesen jó kapcsolatban voltam az evangélikus gyülekezet vezetőjével és tagjaival is. Kicsivel idősebb vagyok a férjemnél, így előbb mentem nyugdíjba, mint ő, és arra gondoltam, „csináljak valami értelmeset”... Így kezdődött a lepramissziós munka, amelyet nagyon megszerettem, és ahol csak lehet, beszámoltam erről a szolgálatról. Szerencsére számos alkalom adódott erre, mert a férjemmel együtt nagytömegek utazni. Bejártuk a világot, Ausztrália kivételével mindenhol eljutottunk.

Szép és boldog életünk volt. Az a tény, hogy elvesztettem a férjemet, arra ösztönöz, hogy hálát adjak és köszönetet mondjak Istennek a közösen töltött éveikért, a társamért, aki nagy ajándék volt számomra az Istentől.

Nagyon szerette az édesanyját, a családját, a finom ízeket és a teremtett világot minden szépségét, a természetet. Mellette lehettem, amikor nemrég eltávozott az élők sorából, és bár már nem maradt ideje arra, hogy még egyszer, utoljára úrvacsorát vehessen, én hiszem, hogy az Úr megbocsátott neki, magához emelte, és hazavitte.

Nekem még biztos van valami dolgom, ezért maradhattam, és remélem, Isten előtt is együtt leszünk majd.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Családias légkör a bócsai evangélikusoknál

Jelentős események zajlottak tavasszal a bócsai evangélikus gyülekezetben. Márciusban Gáncs Péter püspök tett itt látogatást, és szolgált igehirdetéssel, a hónap végén pedig családi napot rendeztek. Az új kezdeményezés mindenképpen új ötleteket kívánt, hiszen alig egy esztendeje két korábbi leányegyház fogott össze, és alkot immár társult egyházközséget.

Tázlár ugyanis korábban Kiskunhalashoz, Bócsa pedig Soltvadkerthez tartozott. László Lajost frissen végzett lelkészként helyezték ide, hogy szer-

vezze meg – modern kifejezéssel „menedzselje” – a gyülekezeti életet.

– Hihetetlen nagy ébredési mozgalom nem támadt – kezdi a fiatal lelkész, aki a helyi lelki élet jellemzését. – Heti rendszerességű és dél-élelőtti alkalmakká alakultak az istentiszteletek, amelyekre Bócsán tíztizenöt ember is eljön a mintegy száznegyven evangélikusból.

Március utolsó szombatján új kezdeményezésként családi délutánt rendeztünk. A szép idő közeledtével kiültünk a parókia udvarára, hogy kicsit kötetlenül legyünk együtt, beszél-

gessünk. Tázlárról egy család érkezett, bócsaiak viszont meglepően sokan voltak, és aminek külön örültem, mintegy húsz gyerek is eljött. A kolbász, hurka, szalonna és sült hússok elfogyasztása után közös játék és éneklés következett. Itt még zulu nyelvű dicsőítő dalok is elhangzottak, Deák Gabriella – Deák László budapesti iskola- és déli kerületi missziói lelkész felesége – gitáros betanításával. A végén az imaházban rövid áhítat zárta a napot – fejezte be beszámolóját László Lajos lelkész.

■ K. L.

IFJ. KÁPOSZTA LAJOS FELVÉTELE

Láncfűrészsel, traktorral az elvadult tanyasi temetőben

A Bács-Kiskun megyei Bócsán alig kétezeren élnek. Viszont a település különlegessége, hogy rendkívül nagy határában a lakosság csaknem fele külterületen, azaz tanyán lakik. Így aztán úgy hozta a sors, hogy több temploma és temetője is van a falunak.

az erdő. Susnyók, bokrok, sőt némelykor valódi akácok nőttek a sírok fölé, és az utóbbi években egyre kevesebb alkalommal történt itt temetkezés. Valóban megváltozott a világ: megváltoztak erről a vidékről, és akik itt maradtak, inkább a fa-

pontilag rendelik el a fakivágást az elvaduló területen.

Nosza, erre összedugták a fejüket jelenlegi és hajdani kisbócsaiak: „Mégiscsak szegény, hogy őseink nyughelye így néz ki!” Május első szombatjára trombitáltak össze a csapatot. Mintegy harmincan jöttek össze. Volt köztük iparos, gazdálkodó, pap, öreg, fiatal... és természetesen mindegyik felekezetiéből.

A szorgos kezek, láncfűrészek, kaszalógépek, no meg a két traktor a markolóval néhány órán belül más arculatot varázsoltak a temetőnek: a bozótosból előtűntek a hajdani gazdaemberek síremlékei. Ismerős és ismeretlen nevek, kopott feliratok és meglepően sok gyereksír... A tanyán még néhány évtizeddel ezelőtt is más volt az élet!

Mint Haskó Ferenc asztalosmester, a munkák szervezője elmondta, május végén annyi kerítésoszlopnak való fát vágnak ki, hogy körbe lehessen keríteni a kisbócsai temetőt. Ettől kezdve csak oda kell figyelni...

■ IFJ. KÁPOSZTA LAJOS

A SZERZŐ FELVÉTELE

A kisbócsaiak temetője a tanyasi katolikus templom mögötti dűlőben található, mely fölött az elmúlt években igencsak átvette az uralmat

lusi, belterületi temetőt használják. Aztán jött a mezőéri felszólítás: tegye rendbe a sírkertet a fenntartó katolikus egyház, mert különben köz-

Egy téli temetés emlékképei

Több évtizedes temetési kántorságom alatt egyszer Kisbócsán is szolgáltam. Emlékszem, téli időszak volt, és egy kedves házaspár jött értünk, hogy kivigyjen minket a tanyasi temetőbe. Ültünk tehát az autóban: a férj és a feleség, illetve a pap és a kántor.

A Büdös-tó felől közelítettük meg a tanyavilágot, és egy addig teljesen ismeretlen világ elevegedett meg előttem. A ködös-zúmarás erdők és kopár szőlők között haladva útítársaink minden tanyánál (sőt: romnál) elmesélték, hogy ki lakott ott, mi lett vele, és hol élnek ma a leszármazottak. Megelevenedtek az ötvenes-hatvanas évek, a fináncvilág, a terményrejtegetés – és mindenekelőtt a harc a megmaradásért.

Aztán egyszer csak kiértünk. Kiszálltunk az autóból.

„Megérkeztünk, ez itt a temető” – „Hol?” – „Itt, ezek a sírok!”

Mi ott álltunk a tejszerű ködben, és nem láttunk semmit. Aztán ahogy megszokta a szemünk, előtűnt néhány sírkő a ködből. Körben pedig az erdő.

Néhány perc múlva hallottuk, ahogy érkezik a többi autó. Ajtócsapkodások valahonnan messziről, de honnan is? Erdő, köd, és valahonnan hangszó...

Egyszerre minden irányból előlépett a gyászoló gyülekezet a fehérségéből. Ott állt előtűntek a pusztai népek. Nem volt se ravatalozó, se halottaskocsi, csak a koporsó és a sír.

Lezajlott a szertartás, énekeltünk, behúzták a sírt. És ahogy előtűntek egy órával ezelőtt az emberek a ködből, úgy vissza is léptek a homályba. Még néhány perc ajtócsapkodás és motorzúgás, majd visszatért a pusztai csend.

Lassan sötétedett. Ott álltunk ketten a sírnál, aztán megindultunk az autó irányába. Ez volt Kisbócsa.

■ K. L.

HIRDETÉS

Az EKME nyári konferenciája Piliscsabán

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) ez évi nyári konferenciáját július 10–13. között rendezi Piliscsabán, a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.). A konferencia témája: *Család és megtartó közösségek – „...én és az én házam népe az Urat szolgáljuk!”* (Józs 24,15b).

Szolgálattevők: *Ittész István* ny. lelkész, *Gáncs Péter* elnök-püspök, *Kézdy Péter* lelkész, *Pröhle Gergely* országos felügyelő, *Bálintné Kis Beáta* tanár, *dr. Bálint Zoltán* mérnök, *Tasnády-Sáhy Péter* újságíró, a *Boyzless Voice* női kamarakórus, a *Nairobi Girls* énekegyüttes.

Jelentkezési határidő: június 28. Jelentkezni postai úton, telefonon vagy e-mailben lehet az alábbi elérhetőségeken.

EKME, 1085 Budapest, Üllői út 24.

Szirmai Zoltánné szervezőtitkár, tel.: 20/620-2789, e-mail: margit.szirmai@lutheran.hu

B. Pintér Márta lelkészi elnök, tel.: 20/824-2791, e-mail: marta.pinter@lutheran.hu

A felnőttprogramokkal párhuzamosan ifjúsági tábor is szervezünk. Jelentkezés *Gaal János* ifjúsági táborvezetőnél (gaal.janos@gmail.com), tel.: 20/824-5541) vagy az EKME címén.

Részvételi díj felnőtteknek a konferencia teljes idejére 11 000 Ft/fő, ifjúsági résztvevőknek napi 3500 Ft/fő, a tíz éven aluliak 50%-ot fizetnek. Jelentkezni csak egy-egy napra is lehet.

Szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt.

Az EKME vezetősége

Zsedényi Lilla halálára

Zsedényi Lilla, akinek édesapját, Zsedényi Béla jogakadémiai tanárt 1944-ben az Ideiglenes Nemzetgyűlés elnökévé választották, április 28-án, nyolcvannyolc éves korában meghalt.

Zsedényi Bélát 1949-ben koncepció perben életfogytiglani börtönre ítélték. Az elitelés igazi oka az volt, hogy a Magyar Függetlenségi Párt, amelynek alapító tagja volt, negyvenkilenc mandátumot szerzett az 1947-es választásokon, az elnyert mandátumokat azonban Rákosi Mátyás bírósság útján megsemmisítette. Olti Vilmos bíró ítélete halálos ítéletté vált, mert 1955-ben Zsedényi a börtönben meghalt.

Zsedényi Lilla kétszer tudta a börtönben meglátogatni édesapját, aki először gipszágyban feküdt, másodszor pedig csak botra támaszkodva tudott a lányával beszélni. Lillának

nem volt szíve elmondani, hogy édesanyja baleset következtében életét veszítette. Zsedényi Bélát titokban temették el a 301-es parcellában, erről leánya értesítést sem kapott. Nevét Lilla édesanyja sírkövére vésette, hogy valahol legyen lehetőség édesapjára emlékezni.

Zsedényi Lilla életében a zenei és a festői tehetség csodálatos módon párosult.

Középiskolái után zongorázni tanult, majd az állami konzervatóriumba operaénekesi szakra vették fel. *Luigi Renzi* olasz mesternél magánúton folytatta tanulmányait, és 1962-ben működési engedélyt szerzett mint opera- és hangversenyénekes.

Férjével koncerteken és esztrádműsorokban lépett fel. 1968-ban a nemzetközi koncertirodán keresztül Németországba, Rendsburgba szer-

ződött, és tizenkét operaházban énekelt a *Tosca* címszerepét.

Hazatérte után ikonfestéssel foglalkozott igen behatóan: műveinek száma kétszáz felett van.

Első kiállítása 1993-ban volt, amelyet még huszonkilenc önálló kiállítás követett. Tárlatainak többségét *dr. Losonczy Miklós* és *Feledi Tamás* művészettörténészek nyitották meg.

Képei az Egyesült Államokba, Svédországba és Ausztriába is eljutottak. A XIV. kerületi önkormányzat pályázatán többször díjazták munkáit.

Zsedényi Lilla igen nehéz időkben állt helyt, és mutatta meg, hogy igazságot kereső lelkét semmi sem törheti meg.

Földi maradványait május 20-án a Kerepesi temetőben édesanyja sírjában helyezték el. *Non omnis moriar.*

■ DR. BOLERATZKY LÓRÁND

Istentiszteleti rend • 2014. május 25.

Húsvét ünnepe után 5. vasárnap (Rogate). Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Jak 1,22–27; 2Móz 32,7–14. Textus: Lk 11,5–10. Énekek: 72., 322.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10.; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; du. 6. (orgonazenés istentisztelet) Gáncs Péter; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) dr. Bácskai Károly; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Gombkötő Beáta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. (vespera) Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **Budahegyvidék, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vilmos Andrea; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vilmos Andrea; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (orgonaszertelés) Győri Gábor; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Darvas Anikó; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Kósa László; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Kósa László; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Prohászka Gimnázium** de. 10. (úrv., konfirmáció) dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. dr. Barcza Béla; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.).

Istentiszteleti rend • 2014. május 29.

Mennybemenetel ünnepe. Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Mk 16,14–20; ApCsel 1,1–11. Textus: Ézs 59,1–2.12–13.20. Énekek: 278/226.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Balicza Iván; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** du. 6. Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Bajuszné Orodán Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** du. 6. dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** du. 6. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** du. 6. Aradi György; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** du. 6. Gombkötő Beáta; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** du. 6. (úrv.) dr. Blázy Árpád; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** du. 6. (úrv.) Molnár Lilla; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** du. 6. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** du. 5. (hálaadó ünnep) Gáncs Péter; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** du. 5. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** du. fél 5. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** du. 6. Győri Gábor Dávid; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** du. 6. Széll Bulcsú; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** du. 6. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** du. 6. dr. Lackner Pál; **Budaörs, Szabadság út 75.** du. 6. Endreffy Géza; **Soroksár, református templom** du. 6. (ökumenikus istentisztelet) Győri János Sámuel.

Összeállította: BALLA MÁRIA

Éles kavicsok Nógrád határában

A nógrádi várat az *Evangélikus Élet* 2009/2. számában mutattuk be az *Erős várak* sorozatban. A történelmi emlékhelyek iránt érdeklődő olvasók megismerhették a tatárjárást megelőzően épült, nagy alapterületű, szabálytalan alaprajzú, 1685-ben elpusztult erődítmény fordulatos múltját.

A megye névadó települése, a Börzsöny lábainál elterülő Nógrád a cse-

A SZERZŐ FELVÉTELE

des, nyugodt falusi környezetre és a vidéki pihenésre vágyóknak is vonzó célpont. Látnivalói közt érdemes megemlíteni 1865-ben épült evangélikus és 1757-ben emelt katolikus templomát, néprajzi érdekességeket rejtő tájházát, gazdag vadsparkját. Emellett a földtan, a geológia iránt érdeklődőknek is érdemes felkeresniük. Nógrád ugyanis az egyik hazai úgynevezett *planetológiai analógia-hely*, ahol a Marson előfordulóhoz hasonló éles (vagy sarkos) kavicsok lelhetők fel.

Az éles kavicsokat mind a Földön, mind a vörös bolygón természeti erők csiszolták a szabályoshoz hasonlóra. A korai elképzések alapján formájukat folyóvíz (gleccserek olvadéka) alakította. Az első darabokat Magyarországon egy csömöri kavicsbányában lették fel 1887-ben. A későbbi tudományos vizsgálatok tárták fel a valódi természeti erőket: szél szállította, finom homok csiszolta őket.

A szakirodalomban német elnevezésük nyomán *dreikanterként* is említik.

A magyar „éles kavics” kifejezés arra utal, hogy *élei* vannak, nem pedig arra, hogy késélességű. Legkifejlettebb formájukban három- vagy négyélűek lehetnek. Igen gyakoriak közöttük az egyélűek (ezeket *einkantereknek* is nevezik). Azok a kövek is ebbe a kategóriába sorolhatók, melyeken metszett lapot vagy élt nem látni, hanem a homok egyszerűen csak barázdákat szántott a felületükön.

Felkutatásukhoz Nógrád várától északnyugatra induljunk el. Haladjunk el a temető mellett, keljünk át a vasúti sínekre, majd sétáljunk tovább a két mezős területet elválasztó ösvényen. A környező terepet figyelő szemmel bejárva – és ha némi szerencsénk is van – jó eséllyel gyarapíthatjuk a teremtett világ szépségeit hordozó házi ásvány- és kőzetgyűjteményünket.

■ REZSABEK NÁNDOR

HIRDETÉS

Olvassa az Evangélikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Ádám, hol voltál?

Ha valaki nyomon követné e cikk szerzőjének zsebében lapuló okostelefon által kiadott jeleket, tudná, hogy éppen vonaton ül, ahol az övéen kívül még az utastársak csaknem felének kezében vagy csomagjában lapul hasonló képességű készülék. Ezek az okostelefonok folyamatosan kapcsolatban lehetnek valamelyik helymeghatározó műhoddal, és egyik-két telepített alkalmazás ezeket az információkat fel is használhatja a működéséhez.

A *Foursquare* nevű program rajongói ebben a helyzetben be is jelölik, hogy éppen útra kelnek, az ismerőseik így értesülhetnek arról, hogy a pályaudvaron vannak, vagy esetleg már el is hagyták. A geolokáció megosztására épülő rendszer 2009-es indulása óta nagy sikernek örvend, noha elmondható, hogy csak egy bizonyos réteget sikerült megszólítani. A friss hírek szerint a *Foursquare* változások előtt áll, amelyek kicsit másfajta jövőt vetítenek elének.

A *Foursquare* divattermék. Nevezetesen azt a divatot lovagolja meg, hogy az emberek szeretik megmutatni, hogy éppen merre járnak, mit csinálnak, és kivel találkoznak. A technológia fejlődése nagyjából öt-hat éve tette ezt lehetővé, mégpedig úgy, hogy az okostelefon a GPS-információk alapján megjelenítette azokat a helyeket, amelyek a tulajdonosuk közelében találhatóak, és egy kattintással kellett kiválasztani a megfelelőt. Kezdetben persze a rendszer üres

adatbázisra épült, viszont a szórakozóhelyekre, múzeumokba, oktatási intézményekbe vagy akár a templomokba látogatók feltöltötték az éppen aktuális tartózkodási helyük adatait, ha nem találták meg a listában. A szolgáltatás ezeket a térképpadatokkal párosítva mára gyakorlatilag elérte, hogy minden hely szerepel az adatbázisában, ráadásul felhasználói látogatottságával együtt.

Az alkalmazás két funkciót valósított meg. Egyrészt megmutatta az ismerőseink bejelentkezései alapján, hogy éppen merre is vannak, másrészt a mi korábbi látogatásaink vagy az ismerőseink visszajelzései alapján képes volt új helyek ajánlására. A *Foursquare* fejlesztői most ezt a két funkciót választják ketté; az utóbbi megmarad az eredeti *Foursquare*-ben, míg az ismerősökkel való találkozást segítő program *Swarm* néven fog újjászületni.

Nemcsak a felhasználói szokások kettős természete miatt logikus lépés ez – általában az emberek vagy csak az egyik funkciót használták, vagy csak a másikat –, hanem a technológiai fejlődés is lehetővé tette, hogy a *Swarm* egy újfajta koncepció jegyében születhessen meg. Az alkalmazásban nem kell bejelentkezni többé, a helymeghatározás pontossága ugyanis annyit fejlődött az elmúlt években, hogy a telefon pontosan fogja tudni, egy tér melyik kávézójába tértünk be.

Egy telefon, amely folyamatosan közli, hogy éppen hol vagyunk? Ez lehet az adataik védelmét féltő felhasználó

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

nálók egyik első kérdése, és természetesen a cégnek lesz válasza is az aggodalmakra. Azt semmiképpen nem fogja mutatni a program, hogy ki hol van egy adott pillanatban, csak azt, ha valaki már egy ideje bizonyos helyen tartózkodik. Előző példánkkal élve: a *Swarm* nem jeleníti meg, hogy éppen a kávézó felé tartunk, de azt mutatni fogja, ha már pár perce letelepedtünk ott.

Az adatgyűjtés állandósága nagy segítségére lehet azoknak is, akik inkább a *Foursquare* funkcióját, az új helyek felderítését részesítik előnyben. A rendszer a meglátogatott helyekből pontosabban fogja tudni, hogy egy új városban mit is lenne érdemes felkeresnünk. Függsz persze a megvalósítás bonyolultságától, de könnyen elképzelhető egy olyan jövő, amelyben ha minden vasárnap eljárnak lakóhelyünk evangélikus templomába, a nyaralásunk alkalmával egyszer csak üzenetet kapunk az istentisztelet kezdete előtt, hogy az ottani protestáns templom merre található.

Jó látni azt is, hogy a mobiltelefonokat illetően is erősödik az az irány, hogy a különböző funkciókat különböző alkalmazásokra szedik szét, és így valódi, könnyen használható célszámokat kapunk. Kicsit persze rémisztó lehet a Nagy Testvér képe, de kétségkívül fejlődik a technológia, és a hasznosságot sem nehéz észrevenni benne.

■ N. B.

MENNYBEMENETEL ÜNNEPE – ÉZS 59,1–2.12–13.20

„Ott ül a mindenható Atya Isten jobbján”

AZ ÜNNEP IGÉJE

Luther a festőket hibáztatta azért, hogy Istent a felhők fölött, aranytrónuson ülő ősz öregemberként ábrázolták, Krisztus mennybemenetelét pedig úgy festették meg, hogy Isten jobbját fizikai helyként jelenítették meg. Szerinte ez az Isten jobbjáról alkotott téves, nem biblikus elképzelés vezetett oda, hogy a reformáció svájci ágának követői Krisztus testének az úrvacsorában való jelenléte ellen a mennybemenetellel próbálták érvelni. Arra hivatkoztak, hogy Krisztus teste jelenleg Isten jobbján, a mennyben van, tehát nem lehet jelen az úrvacsorában, amely földi valóság.

Luther ezt a racionális érvelést azáltal utasította el, hogy a svájciak nem értik, mit jelent a menny és az „Isten jobbja”. Mindenekelőtt *Ézsaiás könyvének* igéi alapján fejté ki, hogy a menny nem fizikai helyet jelöl. A menny nem itt vagy ott van, hanem mindenhol, és a mennyi világ láthatatlanul ugyan, de minden részében áthatja a földi világot, és túl is terjed rajta. Ezért semmi sincs közelebb hozzánk, mint Isten, aki közelebb van, mint mi önmagunkhoz. Mégis elérhetetlen fényben rejtőzik. Csak ott férhetünk hozzá, ahol ő maga teszi magát hozzáférhetővé: igéjében és az úrvacsora szentségében.

Isten azonban – jobbja által – szüntelenül mindenben és mindenek által munkálkodik. Ő növeszti testünkön a bört, fejünkön a hajszálat stb. Isten jobbja ott van a halottak sírjában is, mondja Luther a zsoltárosra hivatkozva: „Ha a mennybe szállnék, ott vagy, ha a holtak házában fekédnék le, te ott is ott vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó végén laknék, kezéd ott is elérme, jobbod megragadna engem.” (Zsolt 139,8–10)

Krisztus tehát mennybemenetelekor ennek a mindenütt jelen lévő és mindenben munkálkodó hatalomnak lett a részese és birtokosa. Ezt jelenti, hogy „fölment a mennybe, és ott ül a mindenható Atya Isten jobbján”. Valóban neki adatott minden hatalom mennyen és földön (lásd Mt 28,18).

Mivel Krisztus nem emberi elképzelések szerint és nem emberi elvárásokat kiszolgálva, hanem felfoghatatlan, isteni módon gyakorolja teljhatalmát a világban és az életünket érintő eseményekben, gyakran bennünk is megfogalmazódik a kérdés: hol volt az Isten, hol volt Jézus, amikor ez vagy az a nemkívánatos dolog, ez vagy az az igazságtalanság megtörtént. Ilyenkor nekünk is meg kell hallanunk a próféta választát: „Nem az Úr keze rövid ahhoz, hogy megsegítsen, nem az ő füle süket ahhoz, hogy meghallgasson, hanem a ti bűneitek választottak el titeket Istenektől...”

Ha elég alázat van bennünk ahhoz, hogy a próféta választát elfogadjuk, akkor helyes önismeretre jutunk. Akkor mi sem tudunk mást tenni, mint hogy megvalljuk Istennek: „Bízor, te-le vagyunk bűnnel, gonoszságunkat be kell ismernünk. Bűnösök vagyunk, megtagadtuk az Urat, hűtlenül eltértünk Istenüinktől. Erőszakot és lázadást hirdettünk, szívünk hazug beszédet gondolt és szólt.” Ha eljutunk az igaz önismeretre, annak első jele az lesz, hogy a kegyelmet többé nem tekintjük járandóságunknak. Nem gondoljuk, hogy nekünk kijár, hogy Isten kegyelmesen bánjon velünk, és ha nem

ezt teszi, akkor igazságtalan hozzánk, és méltánytalanság ér bennünket. Akkor elnémulnak ajkunkon az ilyen kérdések: hol volt az Isten, hol volt Jézus, amikor ez vagy az a nemkívánatos dolog történt.

Tudni fogjuk, hogy még akkor sem történe velünk méltánytalanság, ha sokkal súlyosabb baj érne. Tudni fogjuk, hogy „nem az Úr keze rövid ahhoz, hogy megsegítsen, nem az ő füle süket ahhoz, hogy meghallgasson”, hanem a bűneink választanak el Istentől. És akkor tudni fogjuk azt is, hogy mit kell kérnünk, ha azt akarjuk, hogy Isten meghallgasson. Semmi mást, mint hogy bocsássa meg bűneinket, és tisztítson meg a bűntől. Ez az imádságunk – ha szívből mondjuk el – biztos meghallgatásra számíthat, függetlenül attól, hogy sorsunk miként alakul.

Mert bárhogyan alakuljanak életünk körülményei, a Krisztus keresztyénező hitünk tudni fogja, hogy Istent és Isten szándékát nem a körülményekben kell keresnünk. Urunk mennybemenetelének ünnepe sem az egek kémlelésére szólít bennünket, hanem arra, hogy a Golgota keresztyéne nézve lássuk meg a Deus crucifixust, a megfeszített Istent. Tanuljuk meg, hogy ezen a földön Istent sehol másol, mint a megfeszített Krisztusban, az ő keresztyének mélységes gyalázatában találhatjuk meg.

Mert ha a keresztyén Jézus át is élte az Istentől való elhagyatottság rettenetét, megfeszítettként is igaz volt rá, amit Fülöpnek mondott: „Aki engem lát, látja az Atyát.” (Jn 14,9) „...én az Atyában vagyok, és az Atya énbenem van...” (Jn 14,11) Ezért mennybemenetel ünnepén is a mélység Krisztusát kell keresnünk, ha látni akarjuk ebben a világban az Istent, és látni akarjuk az Atya irántunk való szeretetének mérhetetlen nagyságát.

Ha pedig azt akarjuk tudni, hogy Isten kikkel van ebben a visszajára fordult, megzavarodott világban, akkor is a „mélységbe” kell néznünk. Mert ahogy Isten Krisztust sem hagyta el a kereszthalál mélységében, még ha nem is érezte vele jelenlétét, vele volt, sőt benne lakott. Így nem hagyja el ma sem azokat, akik akaratára hagyatkozva járnak a mélység útját, hanem velük van, közösséget vállal velük. Minden gyalázás, minden gúny és minden ütés, amelyet rájuk mérnek, Isten hátán csattan.

Ha tehát ebben az Istentől elrugaszkodott világban Isten közelében akarunk élni, akkor azokat kell meglátnunk és közel eresztünk magunkhoz, akiket mindenki kikerül vagy eltaszít. Ha hozzájuk fordulunk az evangéliummal, és a kenyerünket is megosztjuk velük, akkor – bár bűneink elválasztanak Istentől – bízhatunk benne, hogy a számadás napján az üdvösség próféciájaként teljesül be rajtuk a próféta jóindulata: „De eljön Stonhoz a Megváltó, Jákób megtérő bűnöséhez! – így szól az Úr.”

■ VÉGHELYI ANTAL

Séta a Sas-hegyen

A főváros fölé magasodó Sas-hegy nemcsak remek panorámával szolgál – stratégiai elhelyezkedéssel is bír. Korábbi hadászati jelentőségét bizonyítja, hogy területét bejárva máig találhatunk világháborús repeszdarabokat. Amíg azonban egyes részeit évtizedekig katonai objektumként zárták el, ma a Duna–Ipoly Nemzeti Park kezelésében működő Sas-hegyi Látogatóközpont várja a természetvédelmi terület geológiája, flórája és faunája iránt érdeklődő kirándulókat.

Földtani szempontból a hegy a valamikori Tethys-óceán szülőtte. A hatalmas állóvíz Laurázia és Gondwana őskontinenseket választotta el. A Sas-hegy későbbi építőeleme, a dolomit az óceán alján keletkezett kétszázmillió évvel ezelőtt, majd a földrészek európai és afrikai lemezének hárommillió esztendővel ezelőtti ütközése során emelkedett ki a képződmény. Legmagasabb pontja 259 méterrel nő a tengerszint fölé. Az üledékes kőzet geológiai értelemben több változatban is megtalálható (porló, murvásodó, kovás és limonitos cementálású, sejtés). A kirándulók számára ez a természettudományos ismeretanyag leginkább a Beethoven-szikla tömbjében tárgyasul, válik természeti szépséggé.

A hegy növényvilága földrajzi szempontból két nagyobb egységre osztható. A napos, melegebb déli lejtőkön olyan beszédes nevű fajok növekednek, mint az István király szegfűje, a magyar gurgolya, a varjú-

háj, a kövirózsa, a naprózsa, a deres csenkesz, a lappangósás, a csikófark, valamint a közismert pusztai árvalányhaj. A hűvös északi oldalon többek között a budai nyúl farkú és a sudár rozsnok él. Érdeemes említést tenni azokról a növényekről, melyek az egykori szőlőültetés, illetve parkosítás nyomán kerültek ide. Az orgona és a feketefenyő nem őshonos, és az eredeti flóra visszaállítása érdekében a szakemberek visszaszorításukra törekednek.

A kopárnak tűnő felszín ellenére a fauna is igen gazdag. A legtöbb szakirodalmi említés az itteni pópulációkra vonatkozik: ezek kutatásában a neves evangélikus polihisztor, Herman Ottó is részt vett. Szá-

mottevő a (főképp a talajban rejtőzködő) ízeltlábú- és pillangóállomány; itt él a legnagyobb méretű magyar kígyófaj, a haragos sikló és a kecses pannongyík; továbbá kéttucatnyi madárfaj példányai.

A Sas-hegyi Látogatóközpont március–október között keddenként, péntekenként, szombatonként, valamint vasár- és ünnepnapokon 10 és 18 óra között kereshető fel a Budapest XI. kerület, Tájék utca 26. címen. Honlapjukon (dinp.nemzetipark.gov.hu/sas-hegy) a vezetett túrákról, valamint aktuális programokról adnak részletes tájékoztatást. A látogatóközpont állandó interaktív kiállítással és felrüssülést nyújtó büfével is szolgál.

■ REZSABEK NÁNDOR

HIRDETÉS

Keresztény Értelmiségi Fórum Budahegyvidéken

A Keresztény Értelmiségi Fórum következő alkalmán a budahegyvidéki evangélikus templomban (Bu-

dapest XII. ker., Kék Golyó u. 17.) május 26-án, 18.30-kor *Aktuális feladatok, fejlesztési elképzelések a*

Hegyvidéken (XII. kerület) címmel, Pokorni Zoltán polgármester előadása hangzik el.

Hibaigazítás. Sajnálatos névelírás történt lapunk múlt heti számának 3. oldalán, a balatonszársói jubileumról tudósító írásban. A kötcsei telkét az Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonnak adományozó testvérünk neve helyesen: *Weiss Jenő*. A hibáért az érintett és az olvasók szíves elnézését kérjük. (A szerk.)

HÍREK, HIRDETÉSEK

Közeledik a X. zsinat 6. – tavaszi – ülésszaka

A 2012-ben újjáavasztott X. zsinat 6. számú – tavaszi – ülésszakát május 30-án tartja a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében. A Magyarországi Evangélikus Egyház 2013. évi gazdálkodásáról szóló beszámoló, az országos tisztségviselők éves jelentései, az őszre tervezett törvény módosítások általános vitája, a hittanstratégiához kapcsolódó törvény módosítások, a médiaintegráció ügye, az ügyrend módosítása és talán a legfontosabb: a missziói munkaág átszervezésének, megújításának kérdései szerepelnek a tanácskozási napirendjén.

Ezt a hatalmas munkamennyiséget korai, 8.30-as kezdéssel és estebe nyúló (18.15) befejezéssel tervezzük elvégezni.

Tervezetten vendégül látjuk az olasz zsinat delegációját is.

A zsinat ülései nyilvánosak, ezért ezúton is szólítjuk a teológushallgatókat, de egyházunk érdeklődő tagjait is az ülésszak meglátogatására.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykioszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

Kántort és egyházfit várnak Ágfalvára

Az Ágfalvi Evangélikus Egyházközség szeptemberi kezdéssel kántort és egyházfit keres. Az ellátandó feladatokért cserébe egy háromszobás, kertes család-

di házban való lakhatást tudunk felajánlani Soprontól négy kilométerre, az osztrák határ közvetlen közelében, Ágfalván.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 25-étől június 1-jéig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
9.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári templomból 9.30 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenei magazin) 9.30 / ZDF (német) Evangélikus istentisztelet 11.00 / Duna Tv A református egység napja 2014 – református istentisztelet Debrecenből 12.00 / Nemzetiségi adások Déli harangszó a soproni evangélikus templomból 12.15 / M1 Ybl 200 Festetics György pesti palotája 22.35 / M1 Európai parlamenti választás 2014	10.05 / Duna Tv Isten kezében 14.30 / Bartók rádió Népzene itthonról Kilencz ballada 16.10 / Duna World Református ifjúsági műsor 19.50 / Kossuth rádió Esti mese Lázár Ervin: Bab Berci kalandjai 19.55 / Duna World Nászút féláron (magyar játékfilm, 1936) (64') 23.00 / Bartók rádió Ars nova Improvizáció Purcell műveire 23.10 / M1 MobilVers Kosztolányi Dezső: Kedves 23.30 / Pax Tv A Deák téri evangélikus múzeum	5.15 / M1 Hajnali gondolatok 12.00 / Kossuth rádió Déli harangszó a paksi evangélikus templomból 13.38 / Bartók rádió Bach fényében – Szabó Balázs orgonaestje 20.00 / Pax Tv Kút (első interaktív műsor) Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész 21.25 / Duna World Recsk 1950–1953 – Egy titkos kényszermunkatábor története (magyar dokumentumfilm-sorozat, 1988) (85') 23.00 / M1 Zavarok (magyar tévéfilm, 2014) (28') 23.35 / M1 Bocs! (magyar rövidfilm, 2013) (18')	13.30 / Kossuth rádió „Tebednek bíztunk eleitől fogva...” A református egyház félórása 15.30 / Duna Tv Minden hajnalban – „A Somló hegy bejött” (magyar dokumentumfilm) 19.00 / Bartók rádió Sebő Pünkösöd 19.55 / Duna World Hogy volt?! Rudolf Péter televíziós munkái 21.10 / M1 Bábel – Hesnával a világ (dokumentumműsor) Hogyan etetnek meg minket! 23.00 / Pax Tv Dies Academicus Dr. Fabiny Tamás 23.45 / Duna Tv A születésbiznisz (amerikai dokumentumfilm)
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
11.45 / Pax Tv Evangélikus flashmob 2014 15.35 / Duna Tv Másfél millió lépés Magyarországon (magyar ismeretterjesztő sorozat) A Mátra gerincén – Az igazi vadonban 16.55 / HBO Bíborszín (amerikai filmdráma, 1985) (147') 18.00 / Pax Tv Mennybemenetel ünnepi istentisztelet a budavári evangélikus templomból Igét hirdet: Balicza Iván lelkész 19.35 / Bartók rádió Haydn: A teremtés (oratórium) 21.30 / Duna Tv Madárkák (magyar játékfilm, 1971) (71')	8.35 / Duna Tv Mesélő cégtáblák (magyar ismeretterjesztő sorozat) Az Uránia 14.30 / Bartók rádió Népzene – itthonról Újdonságok: Csík; Söndörgő 19.42 / Kossuth rádió Az Alma együttes felvételeiből 22.10 / Duna World Szabadság tér '89 (történelmi magazin) 23.00 / Pax Tv Dies Academicus Drs. Szabó B. András 23.10 / Duna Tv Szezon (magyar játékfilm, 2004) (92') 23.20 / M1 Anyám! (amerikai filmvígjáték, 2008) (89')	7.40 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó) 8.10 / Duna Tv Isten kezében 11.30 / Pax Tv A soltvadkerti Evangélikus Egyházi Óvoda 13.00 / Pax Tv Hamburg 2013, Kirchentag (dokumentumfilm) 13.55 / M1 Ég, föld, férfi, nő Balaton 17.05 / M3 Játék határok nélkül 1997 20.06 / Kossuth rádió Népzene határok nélkül 30 éves a Makám együttes 22.15 / M1 MR2 Akusztik (koncertfilm) Compact Disco 23.00 / Pax Tv Dies Academicus Dr. Fábri György	9.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári evangélikus templomból 9.30 / Mezzo Tv Teixeira: Te Deum 10.30 / M1 Evangélikus magazin 12.35 / M1 Ybl 200 A Fővármház 18.00 / Bartók rádió OrgonaPont – Kapcsoljuk a debreceni Református Nagytemplomot Karasszon Dezső hangversenye 21.00 / Bartók rádió OrgonaPont – Kapcsoljuk a pécsi bazilikát Francesco Finotti és Kovács Szilárd hangversenye 21.20 / Duna Tv Hegedús a háztetőn (amerikai játékfilm, 1971) (171')

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu. • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • Szerkesztőség: 1085 Budapest, Úllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu). Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Hafenschér Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). Szerkesztőbizottság: Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Úllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konszoló Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 25.)

Megvisszalta népét az Úr, megváltotta Jeruzsálemet! Ézs 52,9b (1Tim 2,6; Jn 16,23b–28/29–32/33; 1Tim 2,1–6a; Zsolt 95) Ha gyászolóval találkozunk, érezzük tehetetlenségünket: mi, emberek nem tudjuk megvisszaltatni a másik ember szívét. Hiszen mit is mondhatnánk? Viszont ha mi magunk már átéljük Isten vigasztalását, ha mi magunk megvisszalt és megváltott emberek vagyunk, akkor ez erőt adhat gyenge szavainknak, amikor az örök élet evangéliumával vigasztalunk.

Hétfő (május 26.)

Ha elenyészik is testem és szívem, szívemnek köszikléje és örökségem te maradsz, Istenem, örökké! Zsolt 73,26 (Zsid 6,19; 1Kir 3,5–15; Gal 2,1–10) Ijesztő a testi halál mindannyiunk számára. De élő reménységünk, hogy ha elenyészik is hús-vér testünk és szívünk, az igazi énünk, vagyis mi magunk továbbra is Istenhez tartozhatunk. A Jézus Krisztussal való kapcsolatunk nem enyészik el, hanem ez a kapcsolat az, ami megmarad örökké. Ebből fakad az a szinte dacos hitvallás, amelyet a zsoltáros megfogalmaz imádságában. Imádkozunk mi is ilyen bátran!

Kedd (május 27.)

Azután az angyal megmutatta nekem az élet vizének folyóját, amely ragyogó, mint a kristály, s az Isten és a Bárány trónusából ered. A város főútjának közepén, a folyó két ága között van az élet fája. Jel 22,1–2 (Ézs 35,6b; 2Móz 17,8–13; Gal 2,11–21) Az Isten országát elképzelni nem tudjuk, de ha már van tapasztalatunk órákon át tartó, kínzó szomjúság után a vízzel való találkozásról... – nos, a Jézus Krisztussal való találkozás ilyen a lelkünk számára. Már itt, a földi életünkben kielégülhet lelki szomjúságunk, a mennyben pedig maga a folyó is elérhető lesz számunkra.

Szerda (május 28.)

Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak. Jel 3,2 (Józ 14,8; Lk 11,1–4; Gal 3,1–14) Ha lazul a kapcsolatunk az élet Urával, akkor óhatatlanul elkezdődik lelki haldoklásunk. A megoldás egyértelmű: visszatérni az Úrhoz, felébredni, életre kelni. Segítenünk kell embertársainkat, testvéreinket is ebben a visszatérésben, felébredésben, megerősítésben.

Csütörtök (május 29.)

És íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Mt 28,20b (Zak 2,9; Lk 24,44–49/50–53; ApCsel 1,3–4/5–7/8–11; Zsolt 68,1–19) A lelkünk mélyén vágyunk a biztonságra. Ez a biztonság utáni vágyunk leginkább akkor elégül ki, ha biztosak lehetünk abban, hogy gyermekként a szüleink, felnőttként pedig a társunk mindig mellettünk marad. Szükségünk van valakire, akire számíthatunk, akire támaszkodhatunk, aki segít. De ha már apánk, anyánk nem lesz mellettünk? De ha már társunk nem lesz velünk? Jézus az egyetlen, aki tényleg mindig velünk marad. Ígéretébe belekapaszkodhatunk a magány óráiban.

Péntek (május 30.)

Isten segítségével hatalmas dolgokat viszi véghez. Zsolt 60,14 (Mt 9,13; Jn 18,33–38; Gal 3,15–18) Mi számít Isten szemében hatalmas dolognak, amit az ő segítségével viszi véghez? Az újszövetségi íge megadja a választ: Isten az irtalmasság cselekedeteit várja tőlünk. Valójában saját emberi erőnk gyakran kevés ahhoz, hogy megtegyünk fontos dolgokat másokért. De ha Jézus Krisztus él bennünk a Szentlélek által, akkor ő maga visz végbe hatalmas dolgokat általunk.

Szombat (május 31.)

A te ígéreted és szándékod szerint vitted véghez mindezeket a hatalmas dolgokat. 2Sám 7,21 (Mk 6,2b; Ef 6,18–20/21–22/23–24; Gal 3,19–29) A mai ige összecseng a tegnappal: nem mi teszünk hatalmas dolgokat, hanem maga Isten. Isten tette értünk a leghatalmasabbat és a legirgalmasabbat: a megváltást Jézus Krisztus által. Isten ígérte és akarta a megváltást, és véghez is vitte.

■ BARANKA MÁRIA

Holokauszt-emléknap Sztehlo Gáborra való emlékezéssel Budavárban

A Budavári Evangélikus Egyházközség és a Sztehlo Gábor Gyermek- és Ifjúságsegítő Alapítvány közös emléknapot szervez a holokauszt hetvenedik évfordulóján Sztehlo Gábor evangélikus lelkész mentőmunkájának bemutatására május 24-én, szombaton a Bécsi kapu téri templomban (Budapest I. ker., Táncsics Mihály u. 28.).

A program 12 órakor áhítattal indul, majd előadás hallható Sztehlo Gábor gyermekmentő munkájáról. Sor kerül pályázatok értékelésére, lesz filmvetítés, és megtekinthető a Deák Téri Evangélikus Gimnázium holokausztkiállítás a barlangban. A rendezvény 17 órakor a Choir 18 (Anglia) hangversenyével zárul a templomban. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

EVANGÉLIKUSÉLET.HU

1 133 130 214210